

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH NA TERENIE
GMINY LEŚNA PODLASKA**

NA LATA 2021-2026

OFICyna PROFILAKTYCZNA

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	5
1. Metodologia opracowania Strategii.....	7
2. Podstawy prawne	10
3. Spójność z dokumentami strategicznymi.....	13
3.1. Dokumenty europejskie	13
3.2. Dokumenty krajowe	15
3.3. Dokumenty regionalne	17
3.4. Dokumenty lokalne	17
II. Charakterystyka gminy Leśna Podlaska.....	18
1. Położenie	18
2. Sytuacja demograficzna.....	19
3. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	22
4. Edukacja i wychowanie	25
5. Kultura, sport i rekreacja	31
6. Opieka zdrowotna.....	33
7. Bezpieczeństwo publiczne	34
8. Działalność organizacji pozarządowych	34
9. Pomoc społeczna.....	37
10. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.....	44
III. Diagnoza sytuacji społecznej.....	45
1. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	45
2. Wsparcie osób niepełnosprawnych.....	51
3. Zdrowie psychiczne.....	55
4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych.....	57
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	66
6. Aktywność i integracja społeczna seniorów	71
7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu	75
8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	80

9. Problem przestępczości.....	84
10. Analiza SWOT.....	86
IV. Część programowa	89
1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	90
2. Cele strategiczne i operacyjne.....	91
3. Ramy finansowe Strategii	106
4. System wdrażania Strategii.....	108
5. System aktualizacji Strategii.....	109
6. Komunikacja społeczna i promocja Strategii	110
7. Monitoring	111
8. Ewaluacja	111
9. Wnioski i podsumowanie	112
V. Bibliografia.....	114
VI. Spis rysunków, tabel i wykresów	115
1. Spis rysunków	115
2. Spis tabel.....	115
3. Spis wykresów	117

Wykaz skrótów:

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

UG – Urząd Gminy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

MŚP – Sektor małych i średnich przedsiębiorstw

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOK – Gminny Ośrodek Kultury

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna

KP – Komisariat Policji

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

SP – Szkoła Podstawowa

ZSCKR – Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego

pp. – punkt procentowy

I. Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów ekonomii społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska na lata 2021-2026² jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mających na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska na lata 2021-2026” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, w działalności lokalnej polityki społecznej potrzebne jest strategiczne podejście. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy. Strategia stanowi zatem ważny instrument zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska na lata 2021-2026 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową zawierającą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób niepełnosprawnych,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne i najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska na lata 2021-2026 jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego. Określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Pozwoli to na zapewnienie mieszkańcom gminy Leśna Podlaska dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

1. Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska na lata 2021-2026 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele, zarówno główne jak i szczegółowe, mają za zadanie przybliżyć Gminę do osiągnięcia wskazanego przez lokalne władze i mieszkańców pożądanego jej obrazu w przyszłości. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat. Jest to podejście zgodne z założeniami strategicznego planowania i zarządzania w administracji publicznej. W naukach o zarządzaniu wyróżnia się trzy główne poziomy planowania:

- planowanie strategiczne (długofalowe), w ramach którego określone zostają priorytetowe kierunki działań Gminy, cele i zasoby umożliwiające ich osiągnięcie;
- planowanie taktyczne (średniookresowe), czyli programy wskazujące zadania niezbędne do osiągnięcia celów głównych;
- planowanie operacyjne (krótkookresowe), które obejmuje jednorazowe lub cykliczne projekty i zadania pozwalające na realizację poszczególnych, mniej złożonych elementów planów taktycznych³.

³ R. W. Gryffin (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN., s. 224-225.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz kierunki działań skierowanych na rozwój społeczno-gospodarczy Gminy i wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb, mają szczególne znaczenie dla opracowywania i wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Spójna wizja Gminy w przyszłości pozwala podmiotom realizującym zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie kompleksowych i adekwatnych do potrzeb mieszkańców działań.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, czy Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi oraz Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcie w niej określonych elementów. Uwzględnienie ich oraz merytoryczna spójność dokumentów umożliwia pełne wykorzystanie potencjału Gminy w poszczególnych aspektach lokalnej polityki społecznej. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

L.P.	Etap	Charakterystyka
1	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemów i głównych potrzeb jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych, trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej, które wpływa na jej rozwój i wykorzystanie dostępnych zasobów. Dodatkowym sposobem na określenie możliwości i ograniczeń Gminy jest Analiza SWOT, wskazująca na jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

2	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast Misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest narzędziem służącym instytucjom samorządowym i NGO odpowiedniemu wspieraniu oraz wzmocnieniu potencjału lokalnej społeczności. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców. Włączenie lokalnej społeczności w procesy decyzyjne i kreowanie działań nazywa się partycypacją społeczną, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne z lokalną społecznością, badania diagnozujące zagrożenia lokalne oraz potrzeby mieszkańców w obszarach ujętych w dokumencie. Uspołecznienie Strategii i powierzenie części odpowiedzialności za jej charakter mieszkańcom daje możliwość zaplanowania działań adekwatnych do rzeczywistych oczekiwań społeczności lokalnej oraz stwarza warunki do pełniejszego wykorzystania jej potencjału.

2. Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych danej gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą jurejdczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920) oraz ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, który w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.), stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „*opracowanie oraz realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*” – dla gminy, natomiast dla powiatu „*opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami*”⁴.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Wśród najistotniejszych ustaw kompetencyjnych, nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki, należy wyszczególnić m.in.:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11),
3. ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 54 z późn. zm.),

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).

4. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 159),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIU UZALEŻNIENIOM

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 41),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 159),
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 4),
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
5. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2085),
6. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11),
8. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 11),
9. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 291),
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 97 z późn. zm.),
12. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019–2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007),

13. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 38),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305),
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 159),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 322 z późn. zm.).

3. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska na lata 2021-2026 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, Kraju, na poziomie Regionalnym oraz Lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

3.1. Dokumenty europejskie

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- „Unia innowacji” – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- „Młodość w drodze” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodości wejścia na rynek pracy;
- „Europejska agenda cyfrowa” – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;
- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych;
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;

- „Europejski program walki z ubóstwem” – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁵.

3.2. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska na lata 2021-2026 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju**, która ukazuje główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania państwa, a jej głównym celem jest poprawa jakości życia Polaków. Według Długookresowej Strategii, rozwój Polski powinien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny: w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz w obszarze efektywności i sprawności państwa.
- **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**, która jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Kładzie ona nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych terytoriów, a w szczególności wspomaga rozwój tych obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego lub utraciły funkcje społeczno-gospodarcze. Krajowa Strategia proponuje rozwiązania służące operacjonalizacji celów polityki regionalnej, a wraz z usprawnieniem mechanizmów i narzędzi koordynacji interwencji publicznej, szczególną wagę w systemie realizacji poświęca projektom strategicznym.

⁵ Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁶. W Strategii wyznaczono 5 celów szczegółowych:
 1. Wzrost zatrudnienia.
 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.
 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.
 5. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja celu odbywa się w 3 obszarach:
 1. Współdziałanie – społeczeństwo obywatelskie,
 2. Kultura – tożsamość i postawy obywatelskie,
 3. Kreatywność – potencjał kulturowy i kreatywny.
- **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020** uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki. Program obejmuje pięć następujących osi priorytetowych:
 - I. Osoby młode na rynku pracy,
 - II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji,
 - III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju,
 - IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz
 - V. Pomoc Techniczna.

⁶ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

3.3. Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska są: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku) wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego 2014-2020 (RPO WL 2014-2020), którego aktualizacja na najbliższe lata jest obecnie opracowywana oraz Strategia Rozwoju Powiatu Bialskiego na lata 2018-2026.

3.4. Dokumenty lokalne

Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym jest dla gminy Leśna Podlaska przyjęta Uchwałą nr XXXII/183/2014 Rady Gminy Leśna Podlaska z dnia 29 października 2014 roku *Strategia Rozwoju Gminy Leśna Podlaska na lata 2014-2020*. Zakreśla ona podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy w dłuższej perspektywie czasowej, a jej zasadniczym celem jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska na lata 2014-2020 jest również spójna z Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Leśna Podlaska na lata 2017-2022 przyjętym 28 września 2017 roku Uchwałą nr XXXII/146/2017 Rady Gminy Leśna Podlaska. Jego celem głównym jest „*Wzrost poziomu życia mieszkańców oraz poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji poprzez nadanie mu nowych funkcji i odbudowanie istniejących oraz kompleksową odnowę społeczną, przestrzenną i gospodarczą z zachowaniem dbałości o środowisko naturalne*”⁷. Program obejmuje wyznaczone obszary zdegradowane na terenie gminy Leśna Podlaska, do których zaliczone zostały: Ossówka, Nowa Bordziłówka, Leśna Podlaska, Nosów, Droblin, Witulin oraz Witulin Kolonia. Są to obszary dotknięte kryzysem w zakresie sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzennej.

Strategia Rozwoju gminy Leśna Podlaska na najbliższe lata jest aktualnie przygotowywana i będzie stanowić swego rodzaju podsumowanie i kontynuację poprzedniej Strategii, a także będzie określała kierunki rozwoju na przyszłe lata.

⁷ Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Leśna Podlaska na lata 2017-2022.

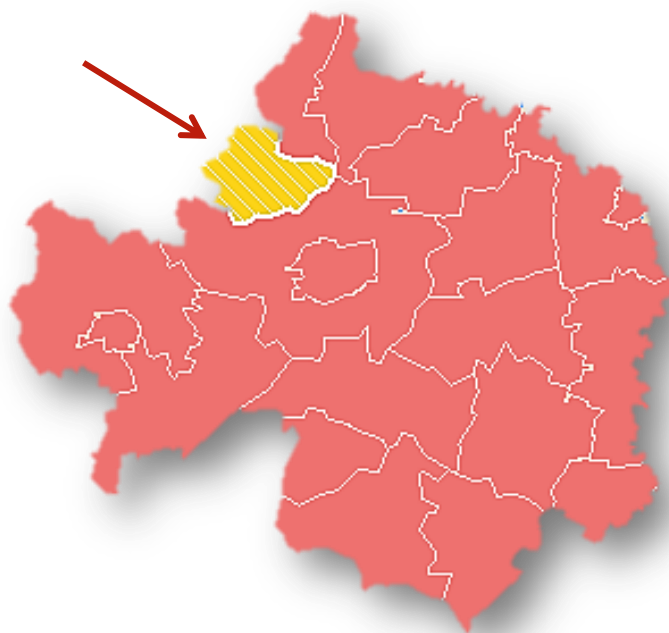

II. Charakterystyka gminy Leśna Podlaska

1. Położenie

Gmina Leśna Podlaska to gmina wiejska położona w północnej części województwa lubelskiego, w powiecie bialskim. Oddalona jest o około 136 km od stolicy województwa – Lublina. Teren Gminy zajmuje powierzchnię 97,69 km², co stanowi 3,55% powierzchni powiatu bialskiego. 79% obszaru Gminy to użytki rolne, przez co ma ona typowo rolniczy charakter. Tereny leśne stanowią zaledwie 15% jej powierzchni. Pod względem geograficznym gmina Leśna Podlaska położona jest w pasie nizin środkowopolskich, w makroregionie Nizina Południowopodlaska i w mezoregionie Równia Łukowska.

Rysunek 1. Położenie gminy Leśna Podlaska na mapie powiatu bialskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://wybory2010.pkw.gov.pl/>

Gmina zlokalizowana jest w pobliżu drogi krajowej nr 2 oraz planowanej autostrady nr 2. Ponadto przez jej teren przebiega droga wojewódzka nr 811 Biała Podlaska – Sarnaki, a także drogi powiatowe i gminne.

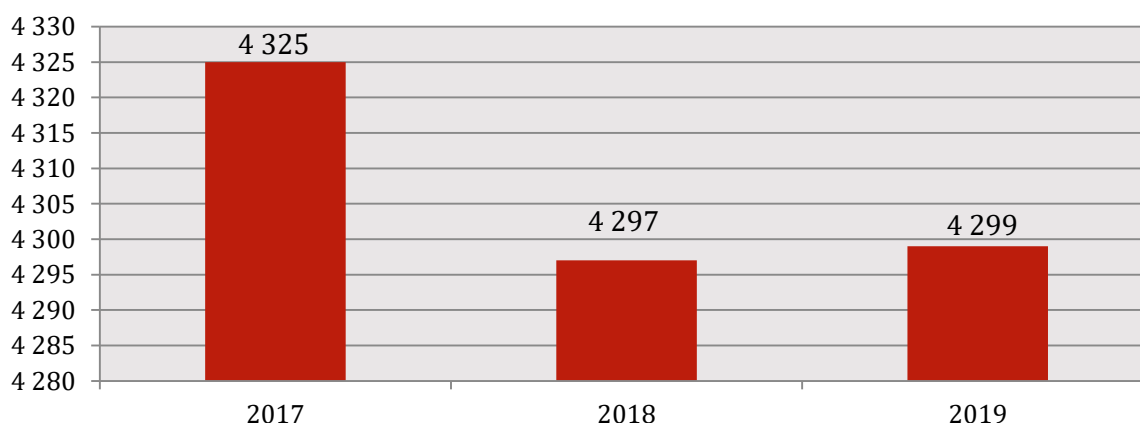
Administracyjnie Gmina składa się z 19 miejscowości oraz 17 sołectw: Bukowice, Bukowice-Kolonia, Droblin, Jagodnica, Klukowszczyzna, Leśna Podlaska, Ludwinów, Mariampol, Nosów, Nosów-Kolonia, Nowa Bordziłówka, Ossówka, Stara Bordziłówka, Witulin, Witulin-Kolonia, Worgule, Zaberbecze. Sąsiaduje ona z następującymi Gminami: Biała Podlaska, Huszlew, Janów Podlaski, Konstantynów i Stara Kornica.

2. Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Leśna Podlaska zamieszkuje 4 299 osób (stan na 2019 rok). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców ulegała niewielkim wahaniom, co obrazuje poniższy wykres. W stosunku do roku ubiegłego liczba ta wzrosła o 2 osoby, natomiast w porównaniu do roku 2017 zmniejszyła się o 26 mieszkańców.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Leśna Podlaska w latach 2017-2019

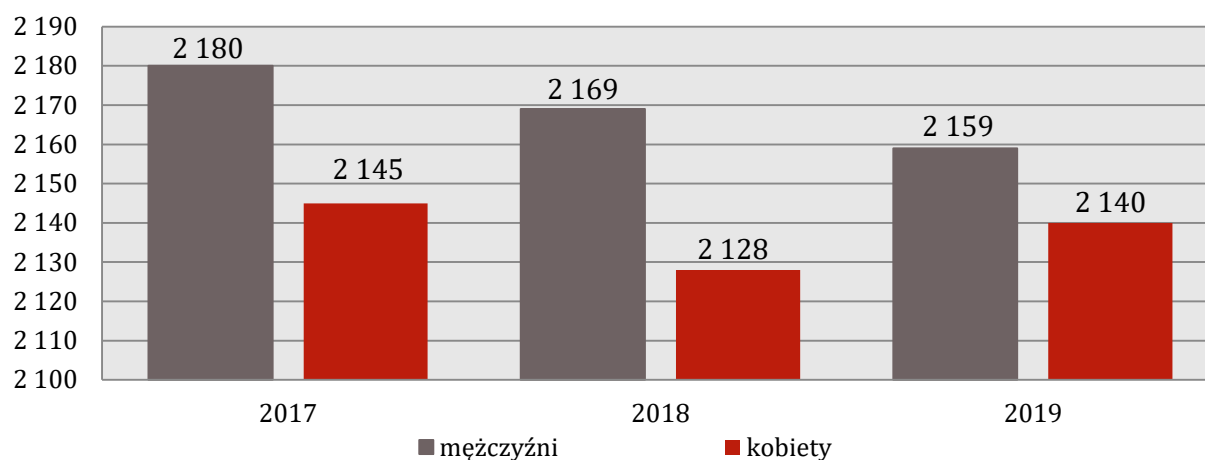

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Leśnej Podlaskiej

Liczba mężczyzn zamieszkujących gminę Leśna Podlaska jest nieco większa od liczby kobiet – kobiety stanowią 49,8% ogólnej liczby ludności (2 140 kobiet), natomiast mężczyźni 50,2% (2 159 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w Gminie wynosi 98, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 98 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Leśnej Podlaskiej

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Leśna Podlaska ujemny i wynosi -2 (stan na koniec 2019 roku). Na przestrzeni lat 2017-2019 przyrost naturalny w gminie Leśna Podlaska ulegał regularnemu spadkowi. W 2017 kształtował się na poziomie 18, w 2018 roku wyniósł 7, z kolei w 2019 roku przyjął wartość ujemną -2. W powiecie bialskim w 2019 roku przyrost naturalny również przyjął wartość ujemną (-246), tak samo jak ma to miejsce w województwie lubelskim (-3 729).

Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
urodzenia żywe	68	50	45
zgony	50	43	47
przyrost naturalny	18	7	-2

Źródło: dane z Urzędu Gminy w Leśnej Podlaskiej

Struktura ludności w gminie Leśna Podlaska według ekonomicznych grup wieku w roku 2019 przedstawia się następująco:

- 15,3% jest w wieku przedprodukcyjnym – 15 lat i mniej;
- 66,1% mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 16-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 16-64;
- 18,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet).

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Leśna Podlaska. Na przestrzeni lat 2017-2019 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym nieznacznie spada, natomiast osób w wieku produkcyjnym utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się nieco odmiennie od wskaźników w całym kraju. W Polsce jest to 18,1% osób w wieku przedprodukcyjnym, 60% w wieku produkcyjnym oraz 21,9% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2017-2019 (w procentach)

wyszczególnienie	2017	2018	2019
wiek przedprodukcyjny	15,6	15,6	15,3
wiek produkcyjny	66,5	66,0	66,1
wiek poprodukcyjny	17,8	18,4	18,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych. W 2019 roku zarejestrowano 57 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 52 wymeldowania, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych było dodatnie i wynosiło 5. W tym samym roku odnotowano 1 zameldowanie z zagranicy i ani jednego wymeldowania za granicę, co daje saldo migracji zagranicznych wynoszące 1. Na przestrzeni analizowanych lat saldo migracji wewnętrznych przyjmowało w większości wartości ujemne, z wyjątkiem 2019 roku, kiedy nastąpił jego znaczny wzrost.

Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w gminie Leśna Podlaska w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
saldo migracji wewnętrznych	-32	-30	5
saldo migracji zagranicznych	1	0	1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

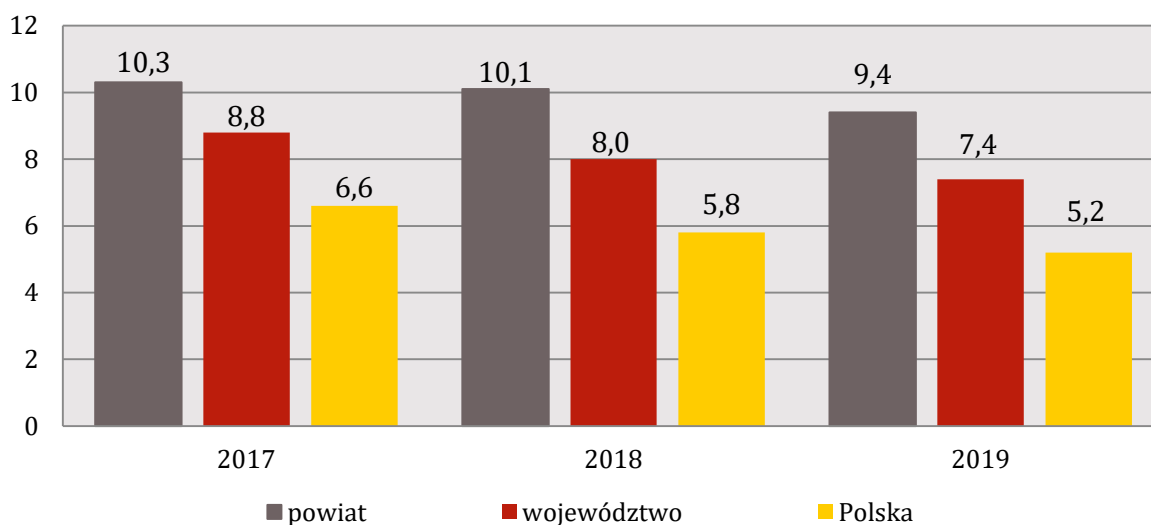

3. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie białskim. W 2019 roku wynosiła ona 9,4%, a więc była większa niż stopa bezrobocia rejestrowana w województwie lubelskim i całej Polsce. Od 2017 roku stopa bezrobocia w powiecie białskim ulega znacznemu zmniejszeniu, podobnie jak ma to miejsce w województwie i całym kraju. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiecie białskim na przestrzeni lat 2017-2019 w porównaniu do województwa lubelskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

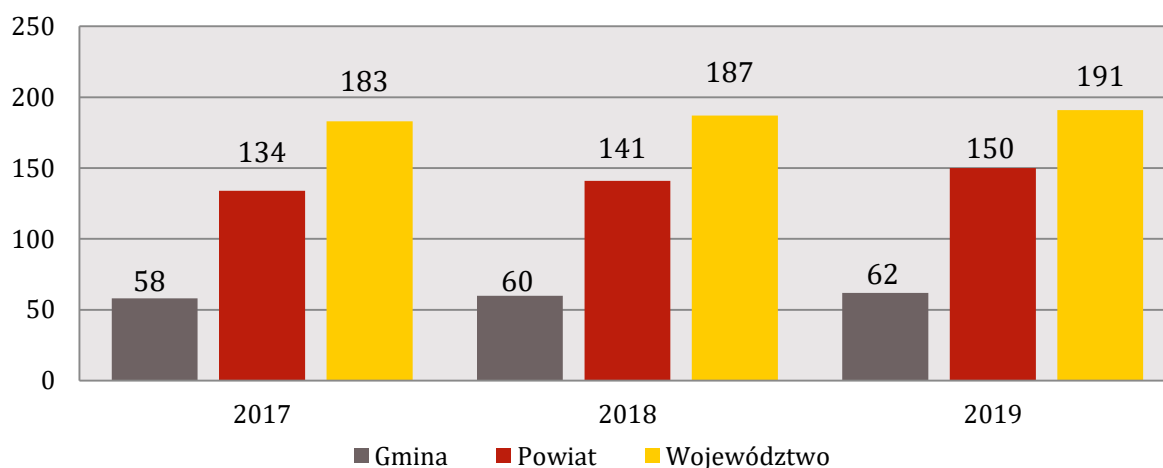

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Białej Podlaskiej

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2019 rok, w gminie Leśna Podlaska na 1000 mieszkańców pracowały 62 osoby⁸. Wszystkich pracujących w 2019 roku było 267. Analizując tą kwestię z podziałem na płeć możemy zauważyć, że odsetek pracujących kobiet był większy od odsetka mężczyzn aż o 38 pp. Kobiety stanowiły bowiem 69% wszystkich pracujących (184 osoby), natomiast mężczyźni 31% (83 osoby). Liczba osób pracujących na 1000 ludności była w gminie Leśna Podlaska niższa niż w całym powiecie bialskim oraz województwie lubelskim, jednakże w ciągu ostatnich trzech lat ulegała systematycznemu wzrostowi.

Wykres 4. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019

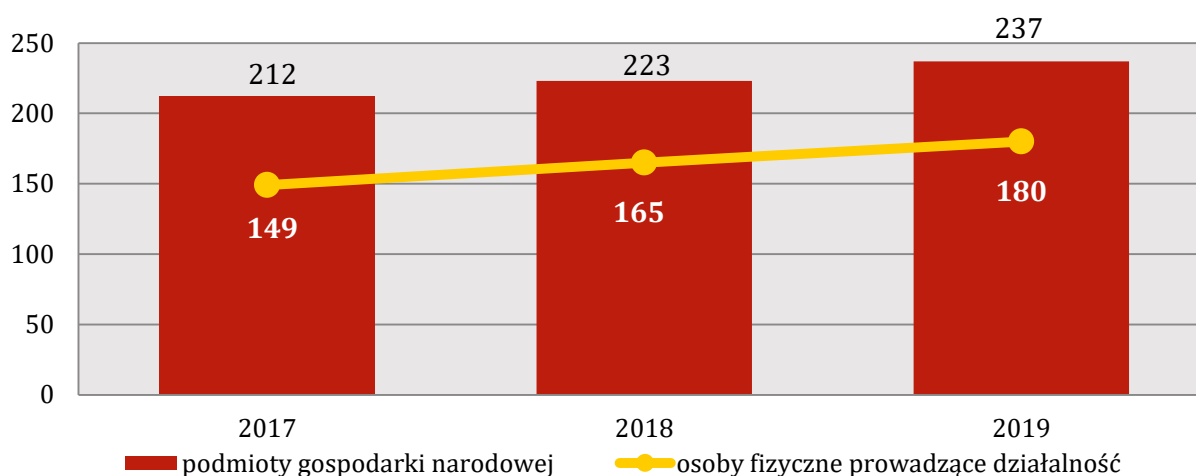
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Leśna Podlaska na koniec 2019 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 237 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 180. Podobnie sytuacja wyglądała w 2018 roku, kiedy to osób fizycznych prowadzących własną działalność było 165, natomiast wszystkich podmiotów prowadzących działalność – 223. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Leśna Podlaska ulegała systematycznemu wzrostowi.

⁸ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Zgodnie z poniższą tabelą, prywatna działalność gospodarcza w Gminie koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych, w tym motocykli (43 podmioty). Ważnymi sekcjami są również: budownictwo (32 podmioty), transport i gospodarka magazynowa (18 podmiotów) oraz pozostała działalność usługowa (17 podmiotów). Najmniej zarejestrowanych jest natomiast działalności związanych z górnictwem i wydobywaniem (3 podmioty) oraz działalnością związaną z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem (2 podmioty).

Tabela 5. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w gminie Leśna Podlaska (stan na koniec 2019 roku)

sekcja	liczba
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – sekcja G	43
budownictwo – sekcja F	32
transport i gospodarka magazynowa - sekcja H	18
pozostała działalność usługowa - sekcja S, T, U	17
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - sekcja M	15
przetwórstwo przemysłowe - sekcja C	9
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi - sekcja I	8
opieka zdrowotna i pomoc społeczna - sekcja Q	8

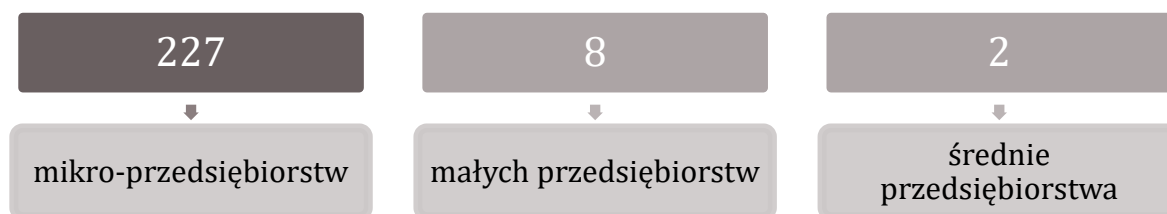

działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca - sekcja N	8
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją - sekcja R	5
edukacja - sekcja P	4
informacja i komunikacja - sekcja J	4
działalność finansowa i ubezpieczeniowa - sekcja K	4
górnictwo i wydobywanie - sekcja B	3
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo - sekcja A	2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w gminie Leśna Podlaska według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 227 (stan na koniec 2019 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Gminie 8. Działalność prowadzą również 2 średnie przedsiębiorstwa zatrudniające 50-249 pracowników.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Leśna Podlaska według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)

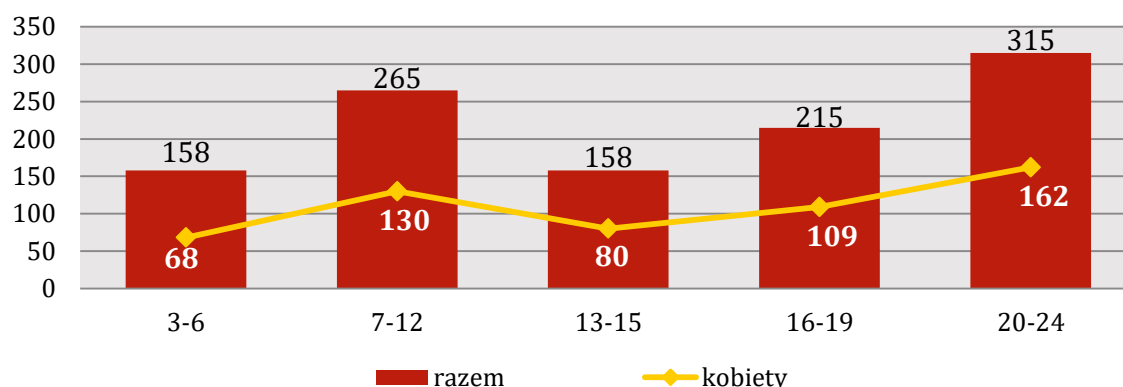
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

4. Edukacja i wychowanie

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2019 roku było 1 111 mieszkańców gminy Leśna Podlaska, w tym 49% stanowiły kobiety. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 20-24 lata (315 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 7-12 lat (265 osób), natomiast na trzecim mające 16-19 lat (215 osób). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku prezentuje wykres nr 6.

Wykres 6. Ludność gminy Leśna Podlaska według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wydatki na oświatę w 2019 roku wynosiły 5 809 254,74 zł, z czego 3 362 993,00 zł (58%) pokryte zostało z subwencji oświatowej przekazanej z budżetu państwa, pozostała kwota 2 446 261,74 zł (42%) pochodzi z budżetu Gminy Leśna Podlaska jako uzupełnienie subwencji oświatowej –

Raport Wójta o stanie Gminy Leśna Podlaska za rok 2019

W gminie Leśna Podlaska funkcjonuje Zespół Placówek Oświatowych w Leśnej Podlaskiej im. Żołnierzy majora „Zenona”, w skład którego wchodzi:

- Szkoła Podstawowa w Leśnej Podlaskiej,
- Przedszkole Samorządowe w Leśnej Podlaskiej,
- Punkt Przedszkolny w Ossówce.

W 2019 roku do Szkoły Podstawowej w Leśnej Podlaskiej uczęszczało 312 uczniów, czyli o 58 uczniów mniej niż w roku ubiegłym. Tendencja spadkowa zauważalna jest również w zakresie liczby oddziałów Szkoły, których liczba zmniejszyła się o 2, w stosunku do ubiegłego roku. Ma to związek ze zlikwidowaniem zgodnie z obowiązującym prawem Oddziału Gimnazjalnego, przynależącego do Szkoły. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Liczba oddziałów i uczniów Szkoły Podstawowej w Leśnej Podlaskiej

wyszczególnienie	2018	2019
liczba uczniów	370	312
liczba oddziałów	21	19

Źródło: Raport Wójta o stanie Gminy Leśna Podlaska za rok 2019

Uczniowie uczęszczający do SP w Leśnej Podlaskiej mogą uczestniczyć w zajęciach świetlicy szkolnej. Zapewnia ona zorganizowaną opiekę wychowawczą, poza zajęciami edukacyjnymi, a także jest miejscem spędzania wolnego czasu. Do zadań świetlicy można zaliczyć m.in.:

- tworzenie odpowiednich warunków do nauki i rozwoju,
- rozwój zainteresowań,
- propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego,
- kształtowanie prospołecznych i patriotycznych postaw,
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami.

Do zajęć oferowanych przez świetlicę należą m.in.:

- zajęcia plastyczne,
- zajęcia techniczne,
- zajęcia muzyczne,
- gry i zabawy ruchowe,
- zajęcia dydaktyczne i integrujące,
- zajęcia literackie,
- zajęcia audiowizualne,
- zajęcia czytelnicze.

W 2019 roku w zajęciach świetlicy uczestniczyło 133 uczniów.

W strukturze Szkoły Podstawowej w Leśnej Podlaskiej znajduje się również biblioteka oraz stołówka szkolna. Z posiłków wydawanych przez stołówkę skorzystało w 2019 roku około 320 osób. Placówka zatrudnia również logopedę i pedagoga, którzy są dostępni dla uczniów od poniedziałku do piątku.

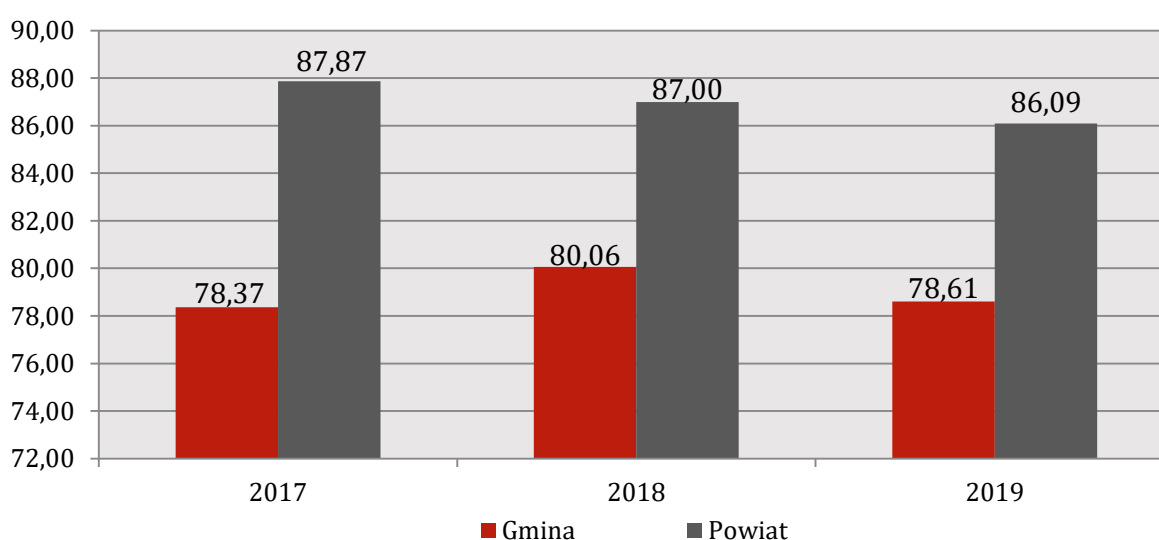
Przedszkole Samorządowe w Leśnej Podlaskiej składa się z 3 oddziałów, do których w 2019 roku uczęszczało 68 dzieci. Punkt Przedszkolny w Ossówce zapewniał wychowanie i edukację 15 dzieciom.

Zespół Placówek Oświatowych świadczy dla uczniów zajęcia dodatkowe, w tym zajęcia wyrównawcze, rozwijające uzdolnienia i zainteresowania, wolontariat czy kółka tematyczne. Jednostka umożliwia swoim uczniom rozwój sportowy, organizując pozalekcyjne zajęcia, turnieje, eventy sportowe oraz olimpiady, ponadto Zespół Placówek Oświatowych działa czynnie w zakresie organizacji uroczystości i imprez szkolnych, konkursów tematycznych, akcji lokalnych oraz ogólnopolskich (sprzątanie świata, zbiórka makulatury, akcja „Szlachetna Paczka”, itp.) oraz bierze udział w licznych projektach, m.in. „Zatańcz ze mną!”, „Aktywna tablica” czy „Szansa na lepszy start w Gminie Leśna Podlaska”.

Współczynnik skolaryzacji netto, definiowany jako relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. W 2019 roku kształtował się on na poziomie 78,61%, co oznacza, że w stosunku do roku poprzedniego uległ zmniejszeniu o 1,45 pp., z kolei w porównaniu do 2017 roku wzrósł o 0,24 pp. Ten sam współczynnik dla całego powiatu bialskiego, na przestrzeni ostatnich trzech lat kształtował się zawsze na wyższym poziomie, niż miało to miejsce na terenie Gminy. W przypadku gminy Leśna Podlaska można zauważyć wahania współczynnika skolaryzacji, natomiast w kwestii powiatu zauważalny jest systematyczny spadek.

Wykres 7. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy Leśna Podlaska (w procentach)

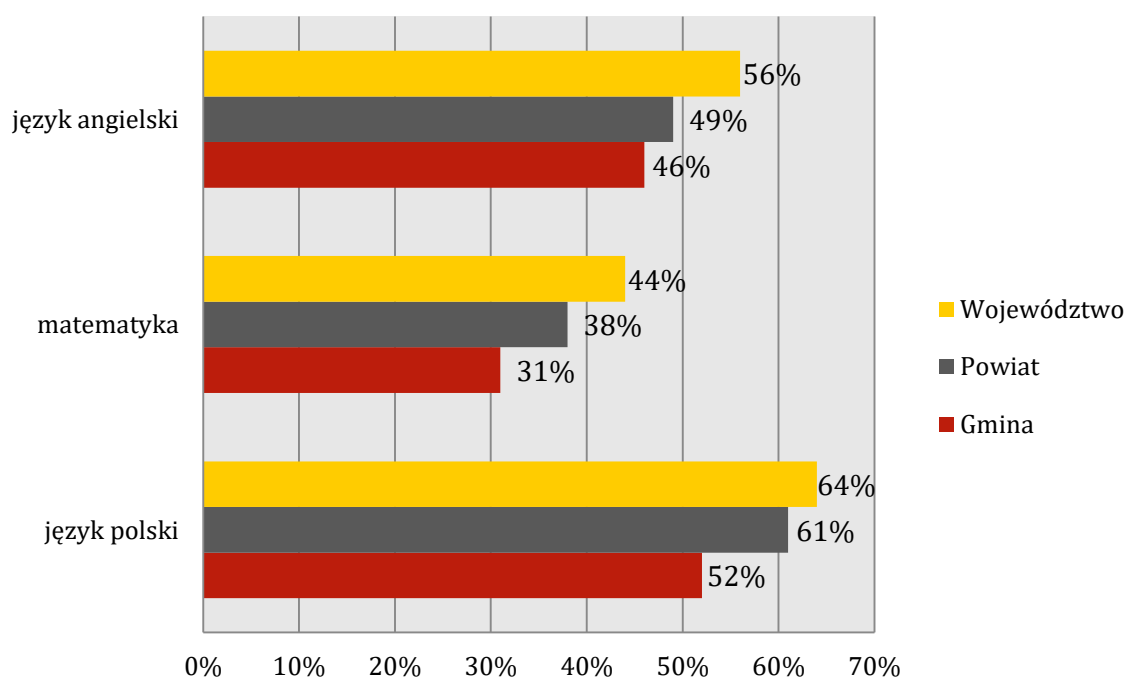

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Leśna Podlaska, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu bialskiego i województwa lubelskiego. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z Gminy uzyskali ze wszystkich przedmiotów nieco gorsze wyniki, niż uczniowie z całego powiatu i województwa.

Wykres 8. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku uczniów z terenu gminy Leśna Podlaska, powiatu bialskiego i województwa lubelskiego

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

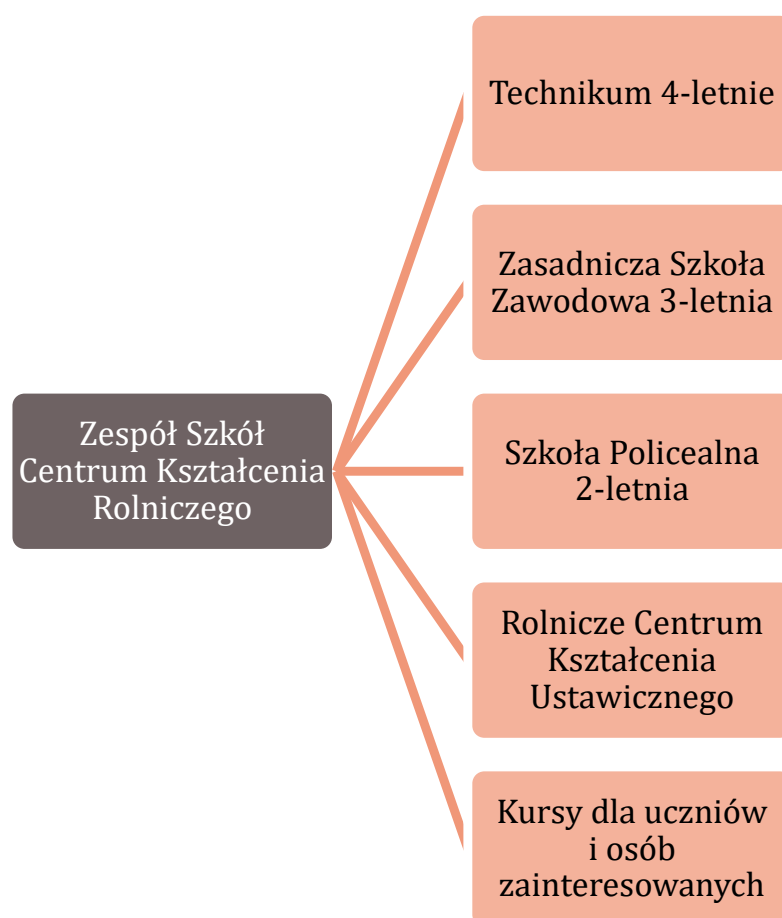
W zakresie edukacji ponadpodstawowej na terenie gminy Leśna Podlaska funkcjonuje **Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Leśnej Podlaskiej**. W ramach Zespołu Szkół działalność prowadzi 4-letnie Technikum na podbudowie gimnazjum, które zajmuje się kształceniem młodzieży w zawodach: technik rolnik, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik agrobiznesu, technik architektury krajobrazu, technik ogrodnik, technik turystyki wiejskiej, technik weterynarii, technik hodowca koni oraz technik technologii żywności. ZSCKR oferuje również mieszkańcom Gminy kształcenie w 3-letniej Zasadniczej Szkole Zawodowej, prowadzącej edukację w kierunkach: mechanik, kucharz, ogrodnik oraz rolnik. Do osób dorosłych, z kolei skierowana jest oferta 2-letniej Szkoły Policealnej, kształcącej w zawodach: technik weterynarii oraz technik turystyki wiejskiej.

W ramach Zespołu Szkół skorzystać można również z kwalifikacyjnych kursów zawodowych w ramach Rolniczego Centrum Kształcenia Ustawicznego oraz kursów dla uczniów i innych osób zainteresowanych, w tym również dorosłych. Osoby uczęszczające do ZSCKR w Leśnej Podlaskiej mają możliwość zamieszkania w internacie mieszczącym 36 osób, w 3-osobowych pokojach.

Obecnie ZSCKR prowadzi także nabór do 5-letniego technikum, powstałego na podbudowie szkoły podstawowej.

Rysunek 3. Organizacja Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Leśnej Podlaskiej

Źródło: <https://www.szkolnictwo.pl/>

5. Kultura, sport i rekreacja

Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi między innymi **Gminny Ośrodek Kultury w Leśnej Podlaskiej**, który posiada swoją filię w Worgulach. Przedmiotem działalności Ośrodka jest organizowanie, upowszechnianie i ochrona kultury na terenie Gminy.

GOK współpracuje z placówkami oświaty, organizacjami pozarządowymi, poszczególnymi sołectwami oraz Urzędem Gminy. W ramach swojej działalności Ośrodek prowadzi zajęcia stałe, do których należą:

- zajęcia kreatywno-plastyczne (prowadzone w GOK w Leśnej Podlaskiej, filii w Worgulach i świetlicach wiejskich),
- zajęcia teatralne (prowadzone w GOK),
- zajęcia muzyczne (prowadzone w GOK).

W 2019 roku Gminny Ośrodek Kultury w Leśnej Podlaskiej zorganizował, bądź był współorganizatorem następujących wydarzeń o wymiarze lokalnym oraz ponadlokalnym:

- Babska Biesiada,
- Podlaski Festiwal Pieśni Maryjnej,
- Andrzejkowe spotkania z Folklorem,
- festyny rodzinne,
- Koncert Kolęd,
- Mikołajki,
- Bal Sylwestrowy,
- Dożynki Gminne,
- Dzień Dziecka,
- Gminne Eliminacje Małego Konkursu Recytatorskiego,
- Dzień Pieczonego Ziemniaka,
- koncert z okazji 100-lecia Odzyskania Niepodległości i inne.

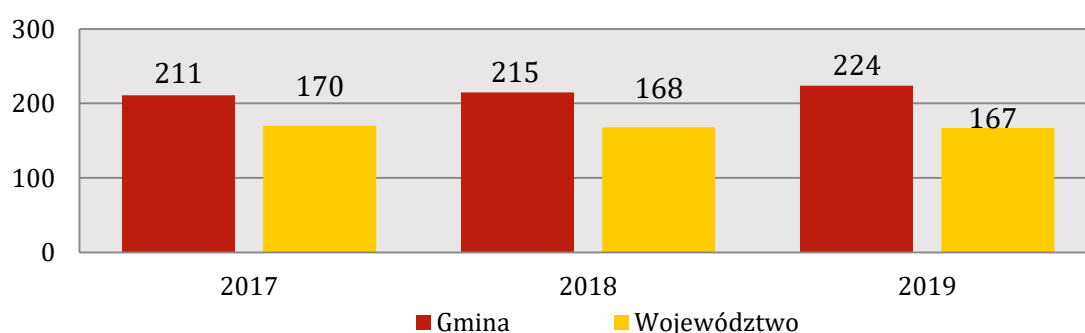
Przy GOK funkcjonują również różnego rodzaju sekcje i koła tematyczne, takie jak: Zespół Śpiewaczy „Leśnianki”, „Klub Plastusiaki”, „Wesoła świetlica”, „Kufier”, Koło Szachowe, Klub Małego Artysty oraz Dziecięca i Dorosła Grupa Teatralna.

Upowszechnianie wiedzy i kultury w gminie Leśna Podlaska jest również zadaniem **Gminnej Biblioteki Publicznej w Leśnej Podlaskiej**. Biblioteka jest instytucją kultury, która od 1949 roku służy rozwojowi i zaspakajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców. Oferuje swoim użytkownikom podstawową literaturę ze wszystkich dziedzin wiedzy: literaturę piękną dla dzieci i dorosłych, literaturę popularnonaukową oraz czasopisma o różnej tematyce. W Bibliotece organizowane są lekcje biblioteczne, konkursy literacko-plastyczne, wystawy, imprezy cykliczne, zabawy i konkursy w czasie ferii oraz wakacji, a także spotkania autorskie. W ramach działalności Biblioteki funkcjonuje Klub Miłośników Książek „Martynka”, który oferuje swoim uczestnikom warsztaty literacko-plastyczne, a także od niedawna prowadzi działalność teatralną.

Poniższy wykres prezentuje liczbę czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności w gminie Leśna Podlaska oraz województwie lubelskim w latach 2017-2019. Na podstawie danych statystycznych widzimy, że wskaźnik ten przyjmuje w Gminie większe wartości niż w województwie. W 2019 roku w Gminie było to 224 czytelników, natomiast w całym województwie 167. Jednocześnie w gminie Leśna Podlaska zaobserwować można trend wzrostowy w zakresie liczby czytelników na 1000 ludności, z kolei w całym województwie trend ten jest odwrotny.

Wykres 9. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w gminie Leśna Podlaska oraz województwie lubelskim w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Do upowszechniania kultury na terenie gminy Leśna Podlaska przyczynia się również **8 świetlic wiejskich** działających w miejscowościach: Leśna Podlaska, Nosów, Droblin, Stara Bordziłówka, Worgule, Ludwinów, Witulin oraz Ossówka.

Całość infrastruktury sportowo-rekreacyjnej zlokalizowanej na terenie gminy skupiona jest w Zespole Szkół, wobec tego znacznie ogranicza to dostępność tejże

infrastruktury dla wszystkich mieszkańców. W placówce oświatowej mieszczą się hala sportowa, 3 małe salki gimnastyczne, plac zabaw wraz z urządzeniami rekreacyjnymi, siłownia zewnętrzna, mini siłownia szkolna oraz pełnowymiarowe boisko zewnętrzne do piłki ręcznej.

W gminie Leśna Podlaska działa Gminny Ludowy Klub Sportowo-Turystyczny „Agrosport”, w którego skład wchodzi sekcja piłki nożnej, wędkarska oraz amatorska sekcja siatkówki. Na terenie Gminy działalność prowadzi również sekcja taekwondo oraz szkoła piłkarska LOBOS.

6. Opieka zdrowotna

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Leśna Podlaska usługi świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Medycyny Rodzinnej, mieszczący się przy ul. Bialskiej 2 w Leśnej Podlaskiej. Ośrodek jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. W Gminie funkcjonuje również 1 apteka oraz 1 prywatny gabinet stomatologiczny.

Z danych GUS wynika, iż w gminie Leśna Podlaska w 2019 roku na 1 przychodnię przypadało 4 299 mieszkańców. Jest to wartość prawie dwukrotnie większa od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła w omawianym roku 2 408. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 3,7 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest wartością zbliżoną do tej dla całego powiatu bialskiego (3,8).

Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w gminie Leśna Podlaska w porównaniu do powiatu bialskiego w 2019 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
przychodnie	46	1
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	2 408	4 299
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	3,8	3,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://bdl.stat.gov.pl>

7. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W gminie Leśna Podlaska o bezpieczeństwo i porządek dbają dzielnicowi z Komisarjatu Policji w Janowie Podlaskim.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia 5 Ochotniczych Straży Pożarnych w miejscowościach: Droblin, Leśna Podlaska, Stara Bordziłówka, Witulin oraz Worgule. OSP w Leśnej Podlaskiej i Worgulach włączone są do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego. Jednostki posiadają łącznie 10 samochodów, w tym 1 ciężki pojazd gaśniczy, 6 średnich i 3 lekkie samochody kwatermistrzowskie.

Na terenie gminy Leśna Podlaska zrzeszonych jest łącznie 219 strażaków ochotników, z czego 96 włączonych jest do Jednostki Operacyjno-Technicznej, co uprawnia ich do udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych. OSP w Gminie oprócz podstawowej działalności przeciwpożarowej oraz tej związanej z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych, biorą czynny udział w organizacji oraz zabezpieczeniu wydarzeń kulturalnych na terenie Gminy.

8. Działalność organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku⁹. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizację grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”¹⁰. Oprócz wspomnianych, ważną rolą omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji

⁹ <https://poradnik.ngo.pl/>

¹⁰ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem¹¹.

Na obszarze gminy Leśna Podlaska funkcjonują organizacje pozarządowe, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Należą do nich między innymi:

- Gminny Ludowy Klub Sportowo-Turystyczny „Agrosport” w Leśnej Podlaskiej,
- Stowarzyszenie „Otwarta Wieś” w Starej Bordziłówce,
- Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi Witulin „Razem Lepiej”,
- Samodzielne Koła Gospodyń Wiejskich w Nosowie, Drobinie, Worgulach, Zaberbeczu i Ossówce,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Leśnej Podlaskiej, Drobinie, Worgulach i Starej Bordziłówce.

Ponadto na terenie Gminy funkcjonują 3 związki wyznaniowe.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone zostały w *Programie współpracy Gminy Leśna Podlaska z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami mogącymi realizować zadania pożytku publicznego na 2021 rok* zatwierdzonym uchwałą Nr XX/136/2020 Rady Gminy Leśna Podlaska z dnia 4 grudnia 2020 roku.

Głównym celem programu jest: *„kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między administracją samorządową a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, służącego do lepszego rozpoznawania i zaspokajania potrzeb społecznych w sposób skuteczny i efektywny, umożliwiający poprawę konkurencyjności, przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”*. Do celów szczegółowych należy natomiast:

- umocnienie lokalnych działań przez stworzenie warunków dla powstania i rozwijania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności gminy,
- zwiększenie aktywnego wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w gminie,

¹¹ M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

- poprawa jakości życia mieszkańców Gminy poprzez zaspokajanie potrzeb społecznych,
- integracja podmiotów polityki lokalnej obejmującej swym działaniem sferę zadań publicznych,
- otwarcie na innowację i konkurencję poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych realizowanych dotychczas przez Gminę, wychodzących naprzeciw oczekiwaniom i dążeniom społecznym, umożliwiającym rozwiązywanie problemów społecznych,
- wypracowanie opartego na partnerstwie rocznego modelu lokalnej współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a Gminą obejmującego wzajemne komunikowanie się i współdziałanie,
- podnoszenie standardów współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi w oparciu o realizację zasad: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności oraz wzajemnego poszanowania interesów¹².

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (m.in. GOPS, placówek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

¹² Program współpracy Gminy Leśna Podlaska z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami mogącymi realizować zadania pożytku publicznego na 2021 rok (Uchwała Nr XX/136/2020 Rady Gminy Leśna Podlaska z dnia 4 grudnia 2020 roku).

9. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹³.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Leśna Podlaska jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zadania Ośrodka z zakresu ustawy o pomocy społecznej polegają w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracy socjalnej;
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej, realizowanych przez Ośrodek należą:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
2. sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej;
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;

¹³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).

7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
10. praca socjalna;
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
13. dożywianie dzieci;
14. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
15. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
16. pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
18. utworzenie i utrzymanie ośrodka, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
19. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
20. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy realizowanych przez „Ośrodek”, należą:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;

2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
5. współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez „Ośrodek” należą:

1. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
2. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
3. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
7. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

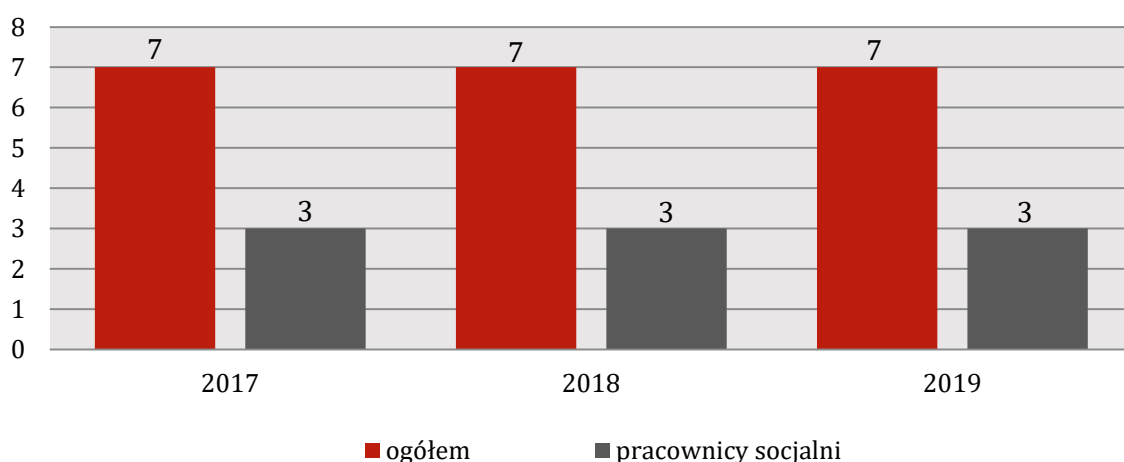
Ośrodek realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. „Ośrodek” realizując zadania zlecone z zakresu

administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

Na koniec 2019 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Leśnej Podlaskiej zatrudnionych było 7 pracowników, w tym 1 kierownik, 3 pracowników socjalnych oraz 3 pozostałych pracowników. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba pracowników socjalnych jak i ogólna liczba pracowników GOPS utrzymywała się na stałym poziomie. Ośrodek spełnia ustawowy warunek co do liczby zatrudnionych osób – 1 pracownik na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i minimum 3 zatrudnionych pracowników socjalnych.

Wykres 10. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Leśnej Podlaskiej na przestrzeni lat 2017-2019

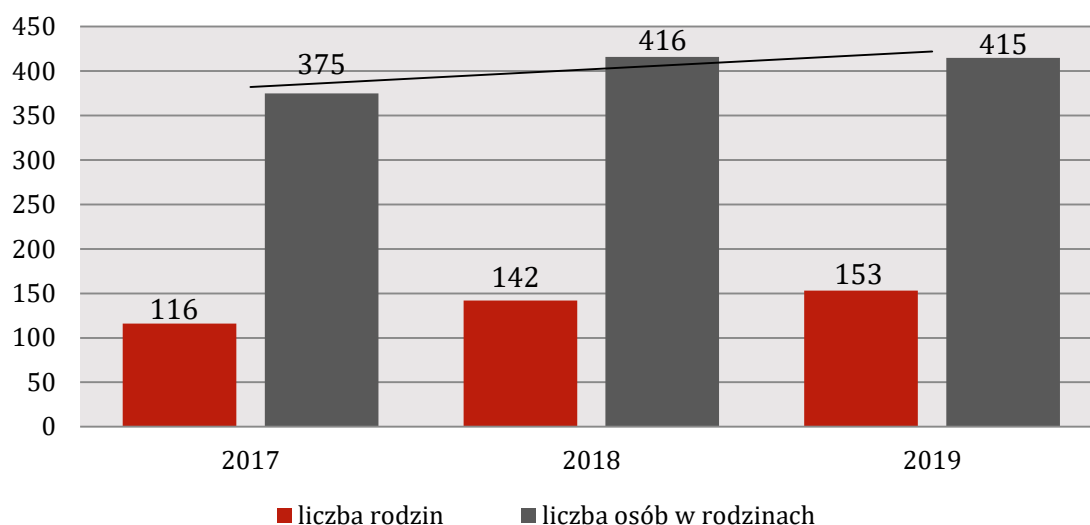

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Leśna Podlaska ulegała systematycznemu wzrostowi. W 2019 roku z pomocy skorzystały 153 rodziny – to o 8% więcej niż w roku ubiegłym i jednocześnie 32% więcej niż w 2017 roku. W stosunku do 2017 roku zwiększyła się również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Dynamikę zmian obrazuje naniesiona na wykres linia trendu.

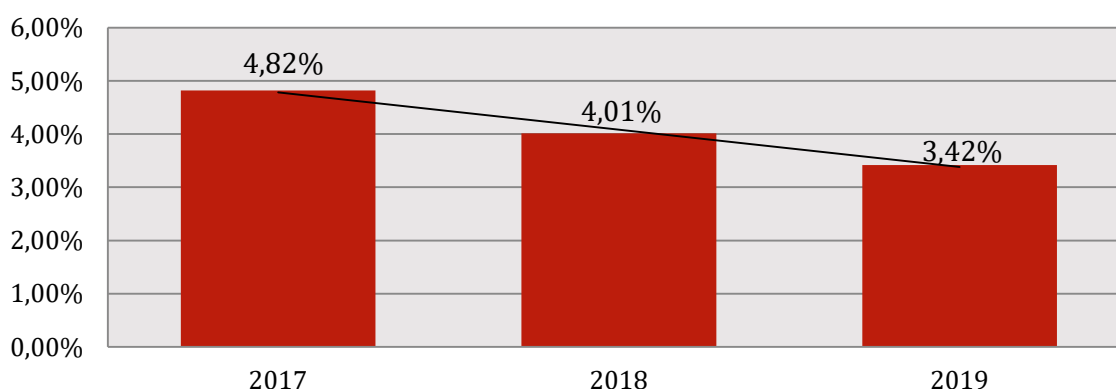
Wykres 11. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Leśna Podlaska w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysięcy mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2017-2019 wartość tego wskaźnika systematycznie spadała. W 2019 roku wyniosła 3,42%, w 2018 roku – 4,01%, natomiast w 2017 roku – 4,82%. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 12. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2019 roku korzystających z tego typu pomocy było 87 osób w wieku przedprodukcyjnym, 80 osób w wieku produkcyjnym oraz 14 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest niewielka dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej kobiet

było niewiele mniej niż mężczyzn (liczba kobiet – 89, liczba mężczyzn – 92). Analizując dynamikę zmian, dostrzec można spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, którym udzielono wsparcia, natomiast liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz poprodukcyjnym ulegała wahaniom

Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2017-2019

wiek	2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	129	72	106	63	87	46
produkcyjny	106	47	76	35	80	34
poprodukcyjny	20	13	10	7	14	9
ogółem	255	132	192	105	181	89

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 61 mieszkańcom gminy Leśna Podlaska, natomiast świadczenie niepieniężne 86 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczna jest tendencja spadkowa w zakresie liczby osób otrzymujących świadczenie niepieniężne oraz wahania liczby osób korzystających ze świadczeń pieniężnych. Dane statystyczne w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
świadczenie pieniężne	70	58	61
świadczenie niepieniężne	138	115	86

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmniejszyła się z 164 w 2017 roku do 141 w 2019 roku. Oznacza to spadek o 14%. Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2019 roku są widoczne – mężczyźni stanowili 37% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, a kobiety – 63%.

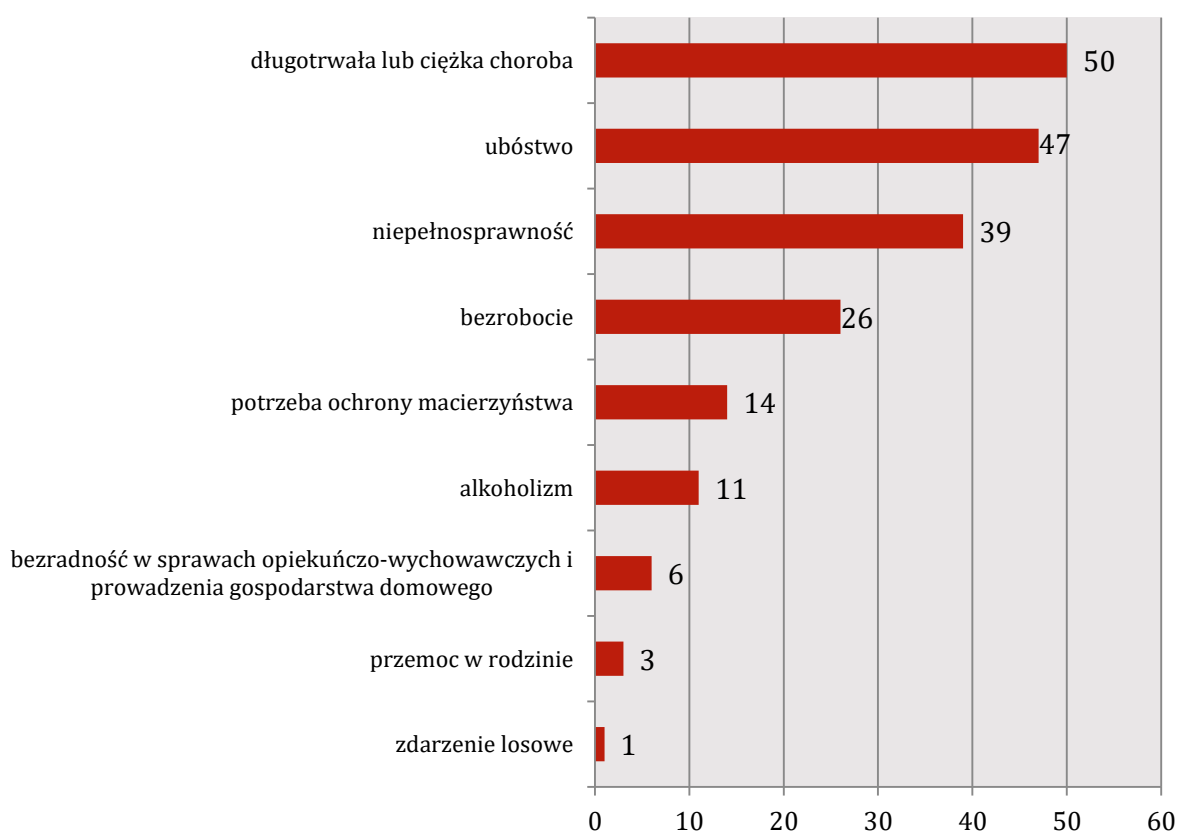
Tabela 10. Liczba osób długotrwanie pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2017-2019

płeć	2017	2018	2019
kobiety	133	105	89
mężczyźni	31	87	52
ogółem	164	192	141

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Leśna Podlaska była długotrwała lub ciężka choroba – z tego powodu pomoc otrzymało 50 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajduje się ubóstwo (47 rodzin), natomiast na trzecim – niepełnosprawność (39 rodzin). Wśród powodów udzielania świadczeń charakteryzujących się znaczną ilością rodzin je otrzymujących, znajduje się także bezrobocie (26 rodzin).

Wykres 13. Powody udzielania świadczeń w 2019 roku (liczba rodzin)

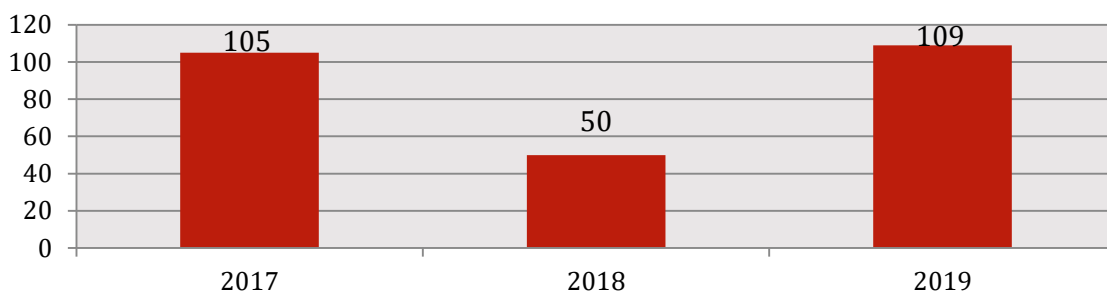

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w okresie ostatnich trzech lat. W 2019 roku przeprowadzono je ze 109 rodzinami, w 2018 roku z 50, a w 2017 roku ze 105. Na przestrzeni ostatnich lat liczba rodzin ulegała wahaniom. Dynamikę zmian obrazuje poniższy wykres.

Wykres 14. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

10. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Leśna Podlaska. Należą do nich:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- placówki oświatowe,
- Komisariat Policji w Janowie Podlaskim,
- Gminny Ośrodek Kultury w Leśnej Podlaskiej,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Leśnej Podlaskiej,
- placówki służby zdrowia,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

III. Diagnoza sytuacji społecznej

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej Podlaskiej, danych Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Policji, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne. W części diagnostycznej przedstawiona została również analiza SWOT¹⁴.

1. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

¹⁴ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

W 2019 roku zostały przyznane łącznie 233 świadczenia rodzinom posiadającym jedno dziecko, 1 393 świadczenia rodzinom z dwojką dzieci, 2 534 świadczenia rodzinom z trójką dzieci oraz 4 202 świadczenia rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. Szczegółowe dane w zakresie liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych oraz pieniężnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin z dziećmi w 2019 roku

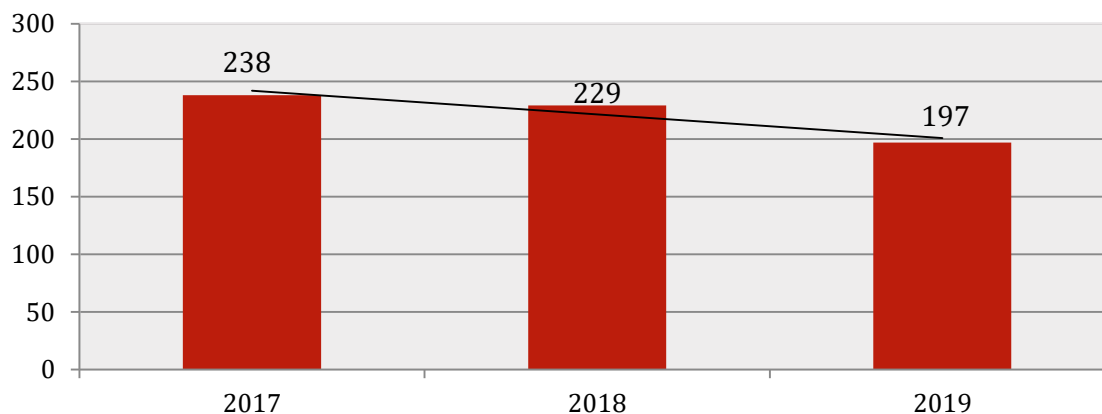
liczba dzieci	ogółem	świadczenia pieniężne	świadczenia niepieniężne
jedno dziecko	233	18	215
dwoje dzieci	1 393	16	1 377
troje dzieci	2 534	7	2 527
czworo i więcej dzieci	4 202	10	4 192

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2019 roku korzystało średnio 197 rodzin, czyli o 14% rodzin mniej niż w roku 2018 oraz o 17% mniej niż w roku 2017. W latach 2017-2019 dostrzegalny jest zatem spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń.

Wykres 15. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 500+”. Program Rodzina 500+ został wprowadzony ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i funkcjonuje od 1 kwietnia 2016 roku. Świadczenie wychowawcze przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18. roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Szczegółowe zestawienie liczby rodzin i świadczeń w latach 2017-2019 prezentuje poniższa tabela. W 2017 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystało średnio 326 rodzin na łączną kwotę 3 664 455,00 zł, w 2018 roku – 314 rodzin, a wydatkowano na to 3 518 583,00 zł, natomiast w 2019 roku – 306 rodzin, na co przeznaczone zostało 3 885 182,00 zł. Na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił spadek średniej liczby rodzin, pobierających to świadczenie.

Tabela 12. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019 (dane za 2019 rok dotyczą okresu od stycznia do czerwca)

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba rodzin	326	314	306
kwota świadczeń (w złotych)	3 664 455,00	3 518 583,00	3 885 182,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

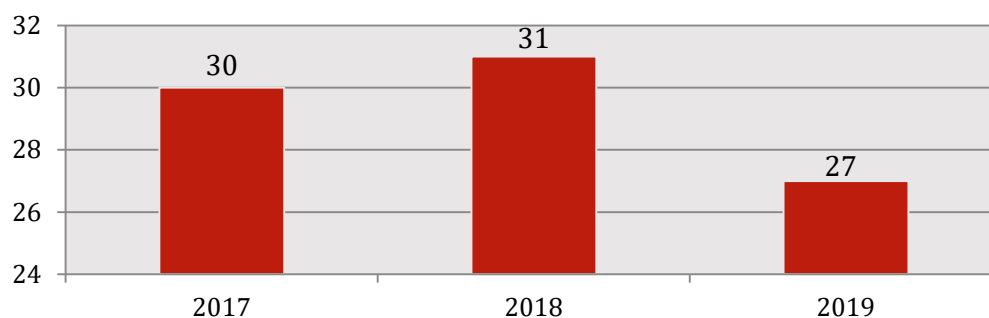

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał do realizacji nowe zadanie z dniem 01.07.2018 roku. Nowym zadaniem było ustalenie prawa i wypłata świadczeń „Dobry start”, które przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20. roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24. roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

W 2019 roku świadczenie „Dobry start” wypłacono 314 rodzinom w liczbie 522 świadczeń. Kwota jaką poniesiono na realizację tego programu wyniosła 155 700 zł.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyła się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni ostatnich trzech lat widoczne są wahania liczby osób korzystających z omawianego świadczenia. W roku 2019 z było to 27 osób, w 2018 roku – 31 osób, z kolei w 2017 roku – 30. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 16. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2019

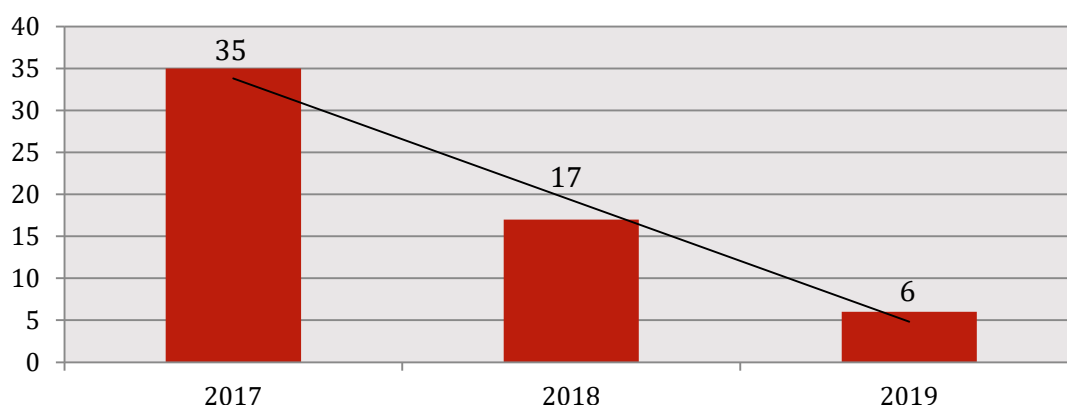
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na ósmym miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących pomoc.

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych uległa znaczącemu zmniejszeniu. W 2017 roku udzielono pomocy i wsparcia z tego powodu 35 rodzinom, w 2018 roku – 17, natomiast w 2019 roku – 6. Większość rodzin, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w 2019 roku stanowiły rodziny niepełne, których było 5.

Wykres 17. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2019

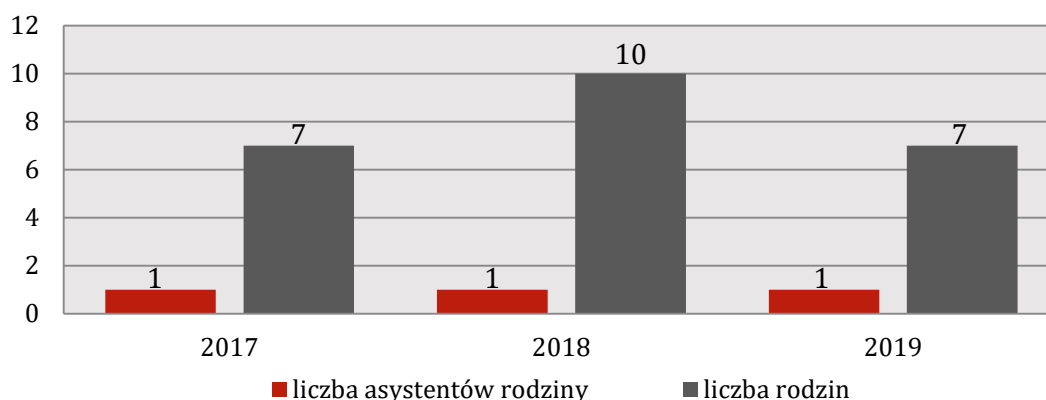
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej Podlaskiej realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2021 r. poz. 159). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Leśnej Podlaskiej zatrudniony jest 1 asystent rodziny. W 2017 oraz 2019 roku w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził on pracę w 7 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, z kolei w 2018 liczba rodzin wyniosła 10. Na przestrzeni ostatnich lat liczba zatrudnionych asystentów rodziny pozostawała na stałym poziomie, natomiast liczba rodzin objętych jego wsparciem ulegała wahaniom.

Wykres 18. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2017-2019

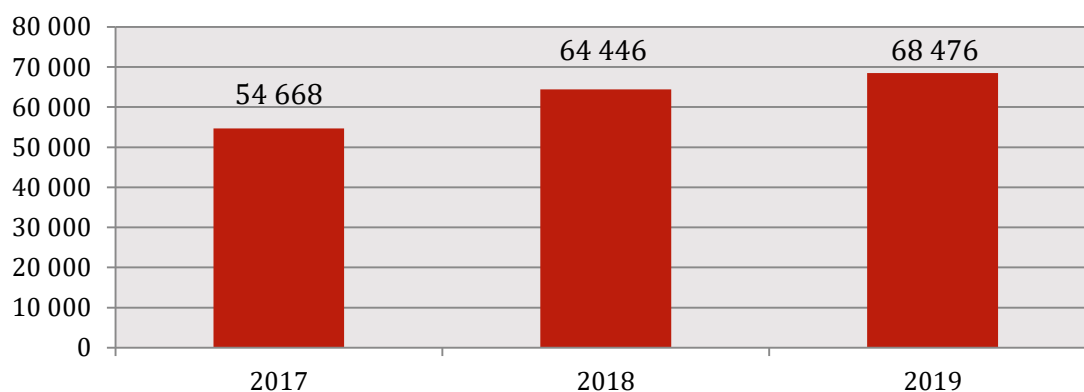

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W roku 2019 w gminie Leśna Podlaska nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2019 roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 68 476 zł. Możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 ulegała systematycznemu wzrostowi. W 2018 i 2019 roku w rodzinach zastępczych przebywało 7 dzieci pochodzących z terenu gminy Leśna Podlaska.

Wykres 19. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W ramach wspierania rodziny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z innymi instytucjami takimi jak: placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe oraz placówki służby zdrowia.

Organizacją czasu wolnego dzieci i młodzieży na terenie Gminy zajmują się między innymi systematycznie doposażane i rozwijane świetlice wiejskie.

W 2019 roku w ramach projektu pn. „Wyrównać szanse” funkcjonował punkt specjalistycznego poradnictwa rodzinnego – w formie stacjonarnej jak i mobilnej. W punkcie przeprowadzono po 120 godzin poradnictwa psychologicznego dla dorosłych i dla dzieci, 48 godzin poradnictwa prawnego oraz 72 godziny poradnictwa w zakresie uzależnień.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich,
- zaniedbanie wychowawcze dzieci i młodzieży oraz rozpad więzi rodzinnych (samotne rodzicielstwo).

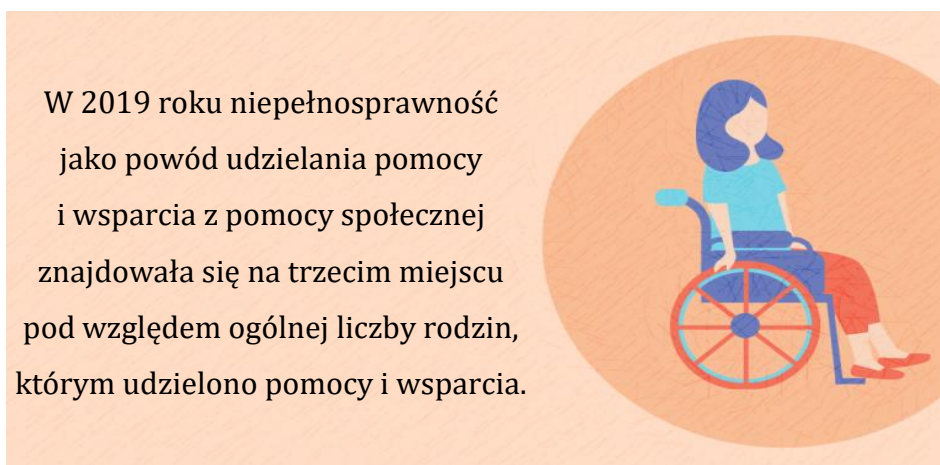
2. Wsparcie osób niepełnosprawnych

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej*. Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Warty podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę,

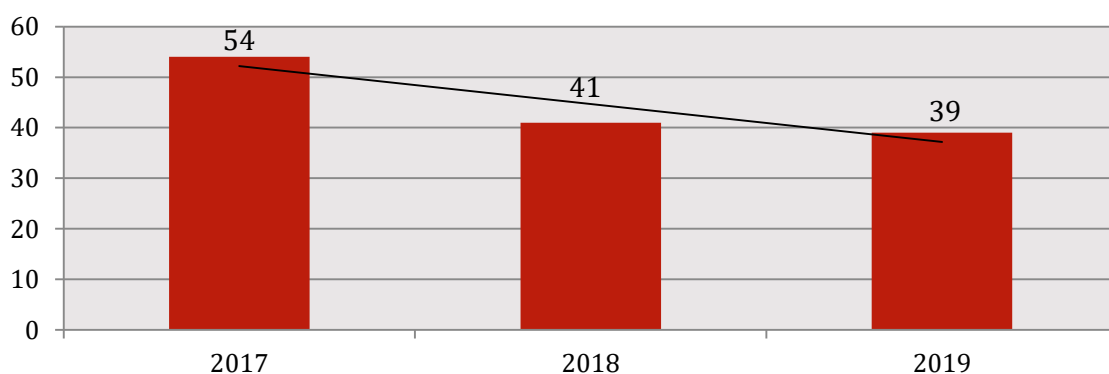

w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 39. Z prezentowanych danych wynika, że w latach 2017-2019 liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego powodu uległa spadkowi – w 2019 roku o 28% względem roku 2017.

Wykres 20. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019. W 2017 roku przyznano 368 świadczeń na łączną kwotę 56 304,00 zł, w 2018 roku liczba świadczeń wyniosła 339 na kwotę 53 564,00 zł, z kolei w 2019 roku kształtowała się na poziomie 322 świadczeń na kwotę 60 734,00 zł. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń ulegała spadkowi, z kolei ich kwota była zróżnicowana, jednakże najwyższą wartość przyjęła w 2019 roku.

Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	368	339	322
kwota świadczeń (zł)	56 304,00	53 564,00	60 734,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności od 2017 roku ulega wzrostowi. W 2017 roku przyznano 76 świadczeń, w 2018 roku – 83, natomiast w 2019 roku – 109.

Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	76	83	109
kwota świadczeń (zł)	11 628,00	13 107,00	20 730,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2017 roku przyznano 216 świadczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2018 roku – 231, natomiast w 2019 roku – 249. W ostatnich latach obserwowany jest systematyczny wzrost liczby przyznanych zasiłków w tym zakresie. Stale wzrasta również przeznaczana na ten cel kwota pieniędzy.

Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	216	231	249
kwota świadczeń (zł)	33 048,00	36 600,00	47 083,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W 2019 roku w ramach tego zasiłku wypłacono 80 świadczeń, a więc o 8 więcej niż w roku ubiegłym oraz o 23 więcej niż w roku 2017. Na przestrzeni ostatnich lat znacznie zwiększyła się także kwota przyznanych świadczeń.

Tabela 16. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba świadczeń	57	72	80
kwota świadczeń (zł)	29 355,00	38 620,00	49 042,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Od 2017 roku w Gminie funkcjonuje **Placówka Wsparcia Dziennego w Leśnej Podlaskiej**, która stanowi część projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 pn. „Wyrównać szanse”. W ramach działalności Placówki poszerzyła się dostępność do specjalistycznych usług zdrowotnych dla mieszkańców Gminy. Beneficjentom oferowane są zajęcia terapeutyczne dla dzieci niepełnosprawnych, w tym integracja sensoryczna, terapia biofeedback, masaż leczniczy, terapia psychologiczna czy logopedyczna. W 2019 roku w Placówce przeprowadzone zostały 2 193 godziny terapii dla 14 niepełnosprawnych dzieci (5 dziewczynek i 9 chłopców). W 2018 roku liczba godzin zajęciowych wyniosła 1 671.

W 2019 roku na terenie Gminy zrealizowany został projekt „Likwidacja barier w wybranych budynkach użyteczności publicznej w Gminie Leśna Podlaska”, który został przeprowadzony na rzecz Zespołu Placówek Oświatowych w Leśnej Podlaskiej i polegał na budowie podjazdu dla osób niepełnosprawnych.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wysoka liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności,
- wzrost zapotrzebowania na zasiłki pielęgnacyjne oraz opiekuńcze,
- utrudniony dostęp do rehabilitacji i terapii zajęciowej dla dorosłych osób niepełnosprawnych,
- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych.

3. Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹⁵.

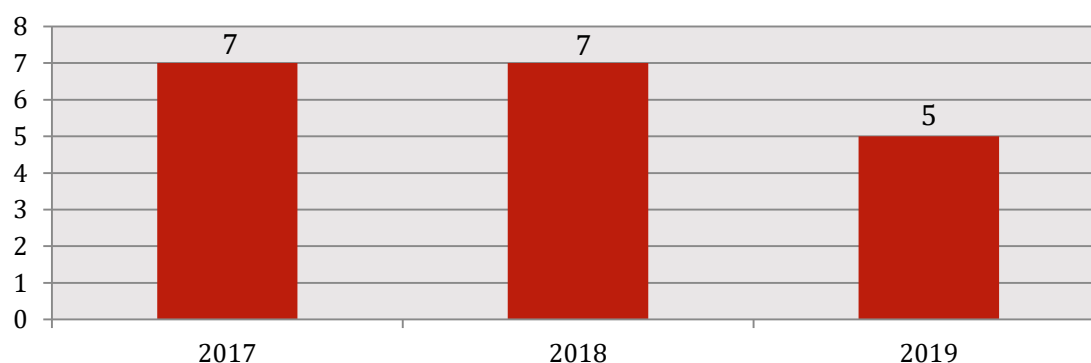
Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

¹⁵ www.psychiatriapolska.pl

Dla mieszkańców Gminy świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Usługi te na terenie Gminy przeznaczone są dla dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne), upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. W wyjątkowych przypadkach pomoc taka świadczona jest dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi. W 2019 roku ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystało 5 mieszkańców Gminy. W stosunku do lat ubiegłych liczba osób, którym udzielono tego typu pomocy nieznacznie zmalała.

Wykres 21. Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznane na przestrzeni lat 2017-2019 (liczba osób)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Dla mieszkańców z terenu gminy Leśna Podlaska w 2019 roku oferowana była nieodpłatna pomoc psychologiczna, również skierowana do dzieci.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ograniczona infrastruktura pomocowa w zakresie zdrowia psychicznego na terenie Gminy.

4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁶. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z przyjętego uchwałą nr XXI/143/2020 Rady Gminy Leśna Podlaska z dnia 30 grudnia 2020 roku *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021*.

Do głównych celów i zadań, które mają zostać zrealizowane w 2021 roku przez GKRPA i które zawarte zostały w Programie należą:

- przygotowywanie młodego pokolenia do zdrowego, trzeźwego stylu życia oraz pozbawionego używania substancji psychoaktywnych;

¹⁶ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

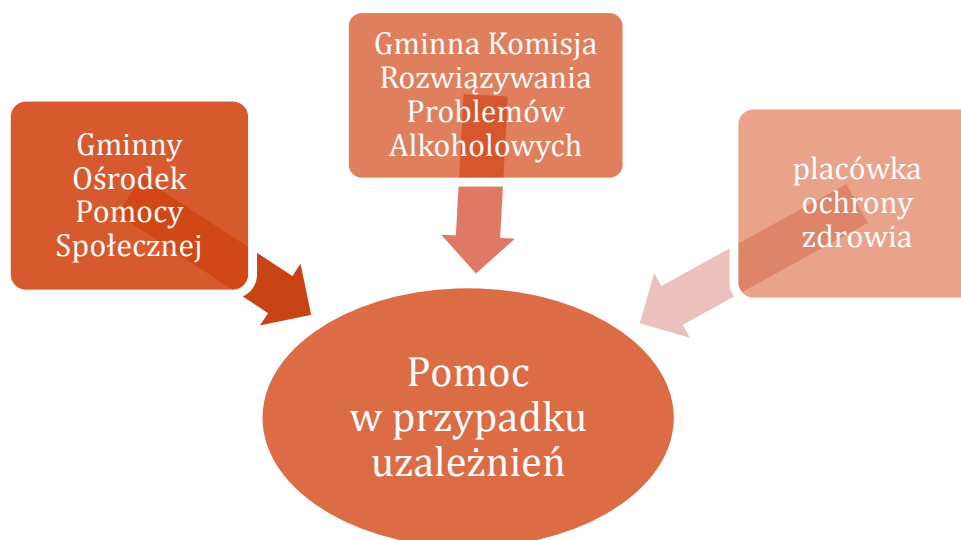

- zmniejszenie skali nadużywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych, ograniczenie ich negatywnych skutków;
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz wczesna profilaktyka i edukacja w zakresie uzależnień;
- pomoc w rozwiązywaniu problemów alkoholowych osobom pijącym alkohol czy zażywających substancje psychoaktywne w sposób ryzykowny lub szkodliwy oraz członkom ich rodzin doznającym szkód z tego powodu;
- profilaktyka i edukacja w środowisku lokalnym w zakresie zagrożeń uzależnieniami ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży;
- wspieranie przedsięwzięć spędzania wolnego czasu i propagowania zdrowego trybu życia wolnego od nałogów u młodych i dorosłych mieszkańców gminy Leśna Podlaska w celu ochrony przed marginalizacją społeczną i wykluczeniem społecznym;
- przeciwdziałanie przemocy domowej;
- ograniczanie dostępności do alkoholu i substancji psychoaktywnych szczególnie osób młodych;
- eliminowanie z rynku alkoholowego naruszeń prawa, które wynika z przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi¹⁷.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, w których na terenie gminy Leśna Podlaska mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnień.

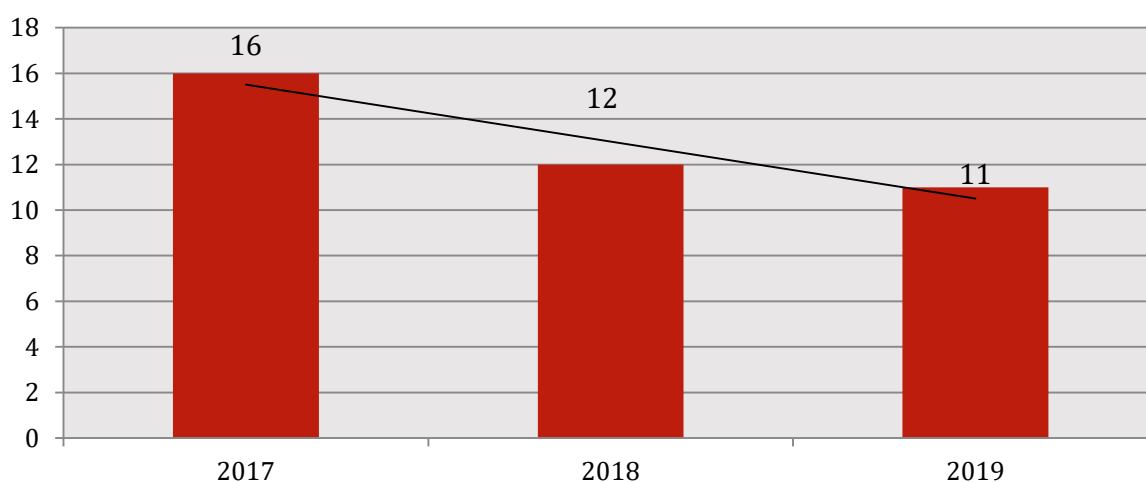
¹⁷ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 (Uchwała Nr XXI/143/2020 Rady Gminy Leśna Podlaska z dnia 30 grudnia 2020 roku).

W 2019 roku z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 11 rodzin. Alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia w omawianym roku znajdował się na szóstym miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących z tego powodu pomoc. Możemy zauważyć, że na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu ulegała systematycznemu spadkowi. Na przestrzeni ostatnich lat żadna z rodzin na terenie Gminy nie korzystała z pomocy i wsparcia z powodu narkomanii.

Wykres 22. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2017-2019

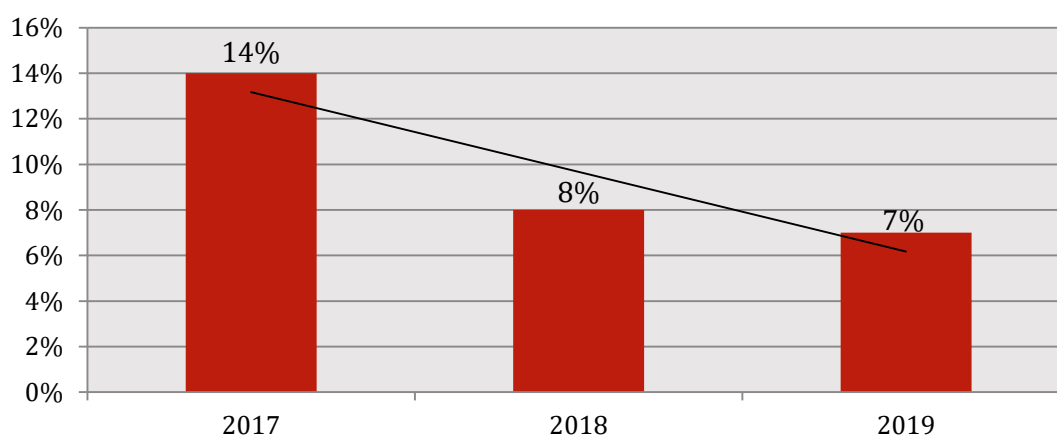

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku z powodu uzależnienia od alkoholu pomoc i wsparcie otrzymało 7% rodzin, spośród wszystkich rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalna jest pozytywna, malejąca tendencja, w zakresie udziału rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy i wsparcia GOPS.

Wykres 23. Udział rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy i wsparcia na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie, w ramach przysługujących jej uprawnień. Według stanu na koniec 2019 roku Komisja liczyła 6 członków. W 2019 roku jej członkowie przeprowadzili rozmowy z 10 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 14 członkami rodzin osób uzależnionych. Jednocześnie w omawianym roku Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 3 osób uzależnionych od alkoholu, a wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 2 osób. W stosunku do lat ubiegłych odnotowany został spadek liczby osób w zakresie wszystkich wyżej wymienionych osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy. Dane dotyczące jej działań w gminie Leśna Podlaska podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Leśna Podlaska wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	14	16	10
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	26	35	14
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	6	7	3
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	6	7	2

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku na terenie gminy nie funkcjonował Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje również żadna samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon) oraz dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA). Osoby uzależnione mogą natomiast skorzystać z pomocy samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (grupa AA) „Otwarte drzwi”, której mitingi odbywają się 2 razy w tygodniu.

GKRPA zajmuje się także profilaktyką zachowań ryzykownych. W poprzednich latach wśród uczniów nie prowadzono programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN. Organizowane były natomiast inne nieustrukturyzowane programy, nieuwzględnione w rekomendacjach. W 2019 roku wzięło w nich udział łącznie 615 uczestników.

Tabela 18. Liczba uczestników nieustrukturyzowanych działań profilaktycznych w gminie Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
jednorazowe prelekcje, pogadanki	300	300	280
festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	60	50	300
konkursy	50	25	35

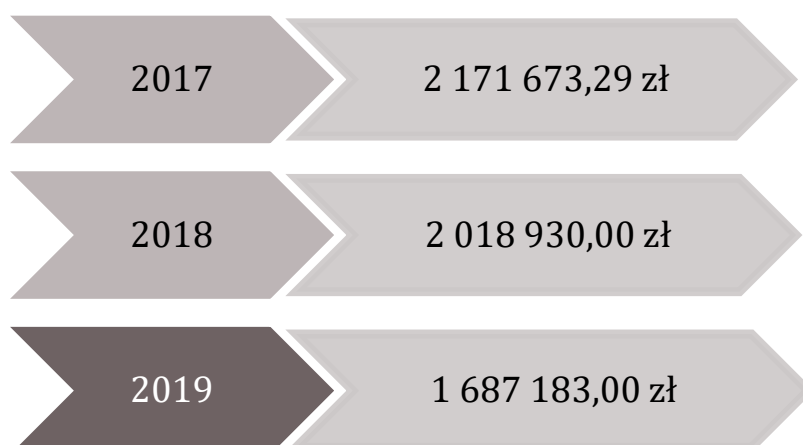
Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

W ramach gminnego programu sfinansowano również szkolenia i warsztaty dla rodziców z zakresu profilaktyki problemowej, w których w 2019 roku wzięło udział 40 osób, a także pozalekcyjne zajęcia sportowe dla 45 uczniów.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Leśna Podlaska. W roku 2019 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 1 687 183,00 zł, w tym 1 265 071,00 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 99 240,00 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 322 872,00 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W stosunku do lat poprzednich, łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zmniejszeniu.

Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Leśna Podlaska alkoholu w latach 2017-2019

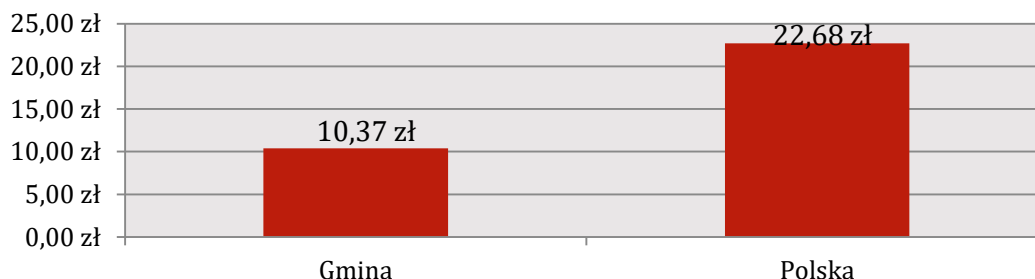

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Średni dochód otrzymany z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przypadający na 1 mieszkańca w gminie Leśna Podlaska kształtuje się na niższym poziomie niż ma to miejsce w całym kraju. Różnica wynosi 12,31 zł.

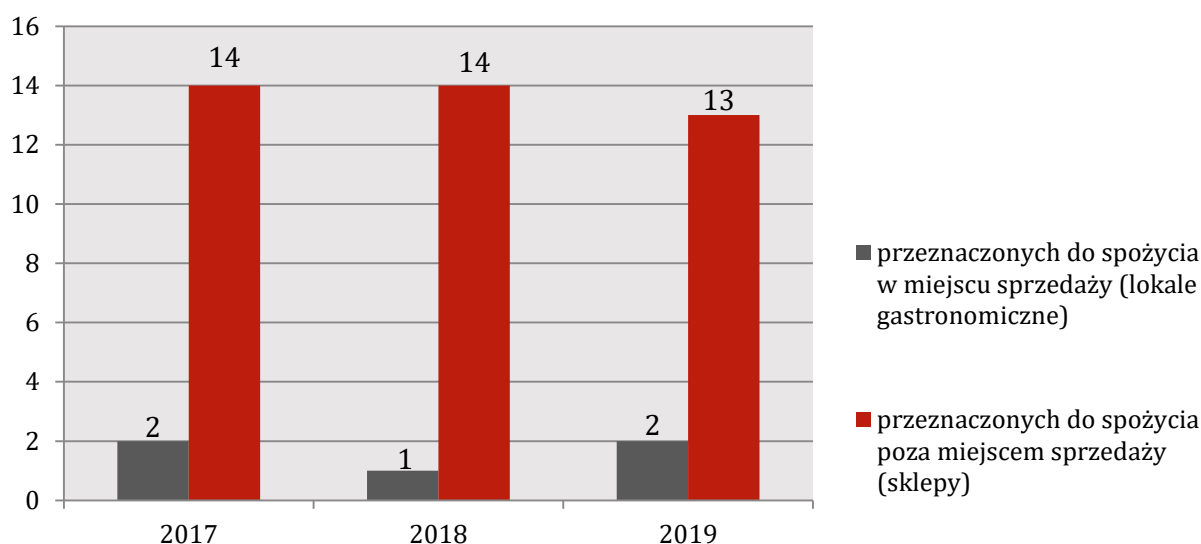
Wykres 24. Średni dochód otrzymany z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przypadający na jednego mieszkańca w gminie Leśna Podlaska i całej Polsce w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

W 2019 roku na terenie gminy Leśna Podlaska znajdowało się łącznie 15 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 13 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 2 przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). W 2019 roku liczba sklepów prowadzących sprzedaż alkoholu nieznacznie zmalała, natomiast liczba lokali gastronomicznych ulegała niewielkim wahaniom na przestrzeni ostatnich trzech lat.

Wykres 25. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019

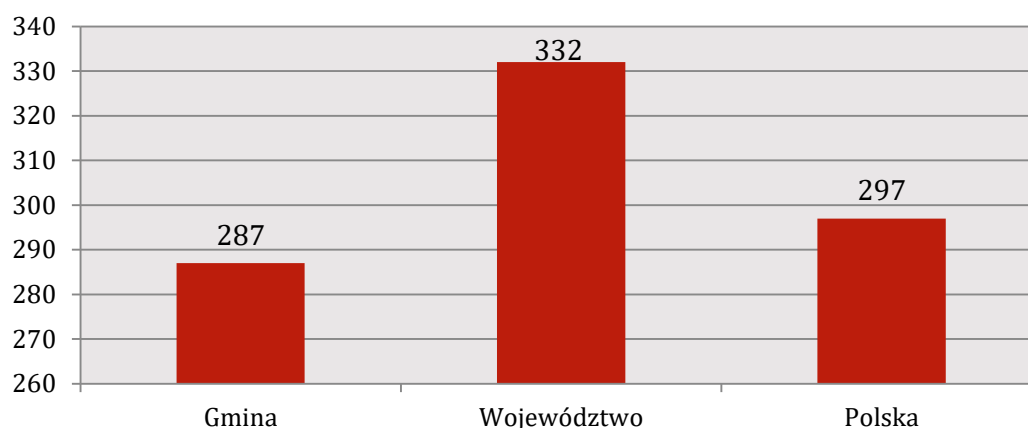

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Leśna Podlaska, w porównaniu do województwa lubelskiego oraz do całej Polski. Jak wynika z przedstawionych na poniższym wykresie danych, liczba mieszkańców w Gminie przypadająca na jeden punkt jest mniejsza niż ma to miejsce w województwie jak i całej Polsce.

Wykres 26. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Leśna Podlaska, województwie lubelskim i całej Polsce w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

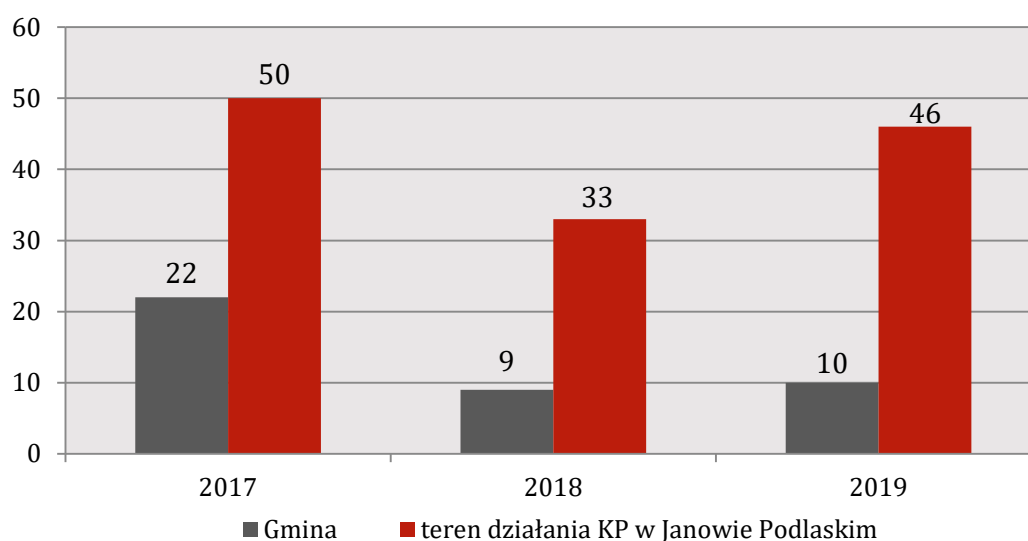
W 2019 roku ze środków pochodzących z tytułu udzielonych zezwoleń na sprzedaż alkoholu sfinansowane zostały działania określone ustawą. Należały do nich:

- sfinansowanie warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży Zespołu Placówek Oświatowych w Leśnej Podlaskiej oraz rodziców i nauczycieli,
- dofinansowanie wyjazdów profilaktycznych dzieci i młodzieży,
- opłacenie sportowych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zakup materiałów profilaktycznych w ramach kampanii „Zachowaj trzeźwy umysł”,
- zakup nagród dla uczestników konkursów profilaktycznych,
- opłaty za wydanie opinii biegłych i złożenie wniosków do sądu oraz udział w organizacji festynu profilaktycznego dla mieszkańców gminy Leśna Podlaska.

W 2019 roku na terenie gminy Leśna Podlaska funkcjonariusze policji z KP w Janowie Podlaskim zatrzymali 10 nietrzeźwych kierujących, co stanowiło 21,7% ogółu zatrzymanych sprawców. Na całym terenie objętym działaniami KP w Janowie Podlaskim liczba ta wyniosła 46. Na przestrzeni ostatnich trzech lat dostrzegalne są wahania liczby zatrzymanych nietrzeźwych kierowców w Gminie, jak i na całym obszarze działań KP.

Wykres 27. Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców pojazdów mechanicznych oraz innych niż mechaniczne w Gminie na przestrzeni lat 2017-2019

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ryzyko wystąpienia przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- nierealizowanie rekomendowanych działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży,
- stosunkowo słabo rozwinięty system wsparcia i pomocy w przypadku uzależnień na terenie Gminy,
- brak Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.

5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: *„przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.

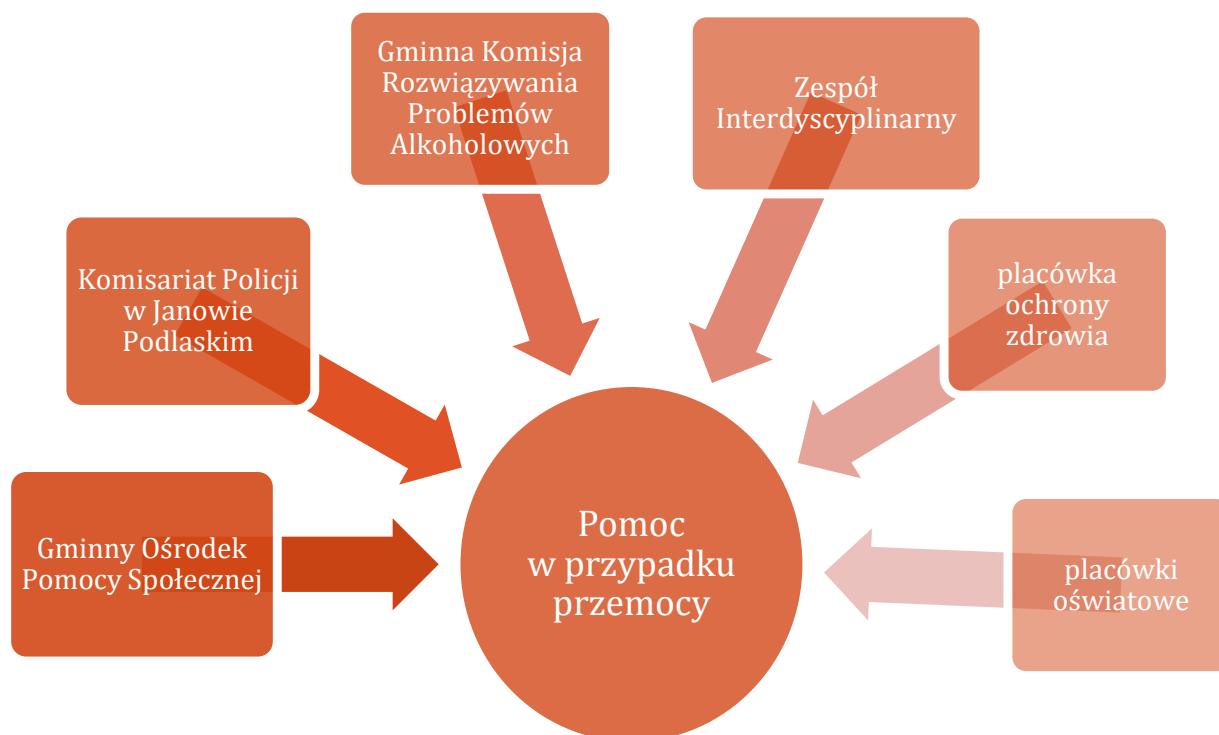
Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Leśna Podlaska zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład ZI wchodzi przedstawiciele:

- jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych.

Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020*, przyjętym uchwałą Nr XXIV/109/2016 Rady Gminy Leśna Podlaska z dnia 30 grudnia 2016 roku. Poniżej przedstawione zostały

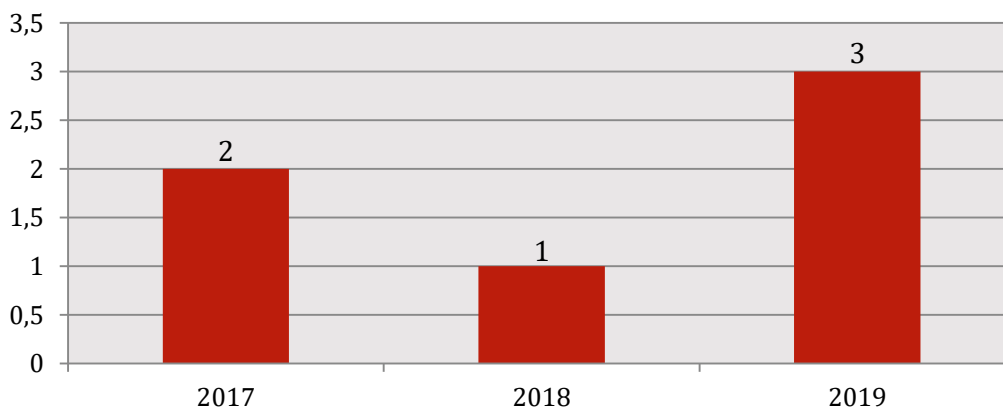

miejsca, gdzie na terenie gminy Leśna Podlaska mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

W 2019 roku w gminie Leśna Podlaska z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu przemocy w rodzinie korzystały 3 rodziny. Liczba rodzin na przestrzeni ostatnich trzech lat utrzymywała się na względnie stałym, niskim poziomie.

Wykres 28. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej na 2017, 2018 i 2019 rok

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2017-2019. W 2019 roku liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego wyniosła 4, czyli tyle samo co w roku 2017 i 2018. Liczba powołanych grup roboczych w 2019 roku kształtowała się na poziomie 18 co oznacza, że w stosunku do lat poprzednich przyjęła najniższą wartość. Na przestrzeni lat 2017-2019 dostrzegalna jest względnie stała liczba posiedzeń grup roboczych – w 2017 roku odbyło się 31 spotkań, z kolei w 2018 i 2019 roku – 32. Dane w tym zakresie przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 19. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2017-2019

L.P.	wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
2	liczba utworzonych grup roboczych	23	28	18
3	liczba posiedzeń grup roboczych	31	32	32

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego było 18 rodzin, czyli mniej niż w roku 2018 i 2017. Liczba osób otrzymujących wsparcie ZI kształtowała się na poziomie 36 osób, w tym 16 kobiet, 17 mężczyzn i 3 dzieci. Liczba osób, którym Zespół udzielił pomocy w porównaniu do 2017 roku uległa zmniejszeniu – w 2017 roku pomoc otrzymało 56 osób, w 2018 roku – 59, a w 2019 roku – 36. Zauważalny jest nieznaczny wzrost liczby dzieci objętych wsparciem ZI.

Tabela 20. Liczba osób i rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2017-2019

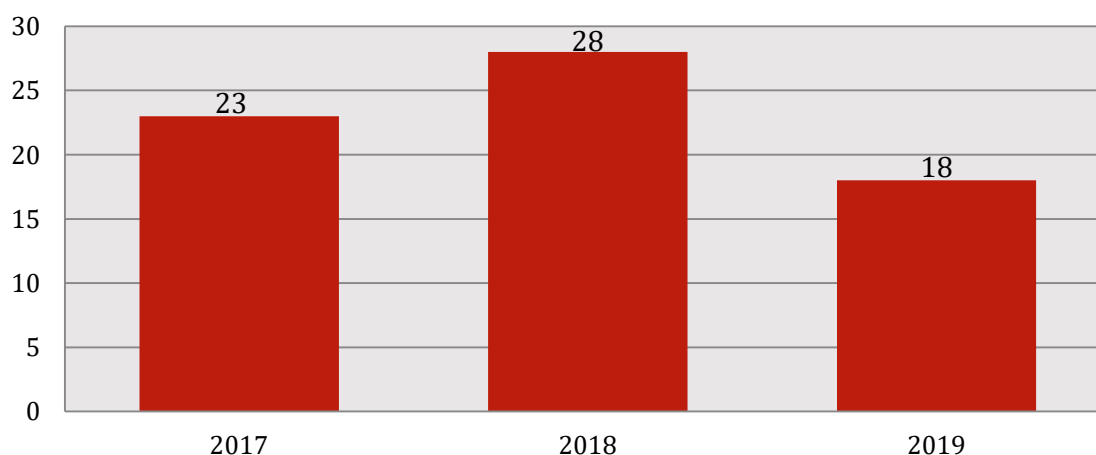
L.P.	wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	liczba rodzin	23	28	18
2	liczba osób, w tym:	56	59	36
3	liczba kobiet	26	29	16
4	liczba mężczyzn	30	28	17
5	liczba dzieci	0	2	3
6	liczba osób starszych	14	15	4

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” ulegała spadkowi – w 2017 roku były to 23 rodziny, w 2018 roku – 28, natomiast w 2019 roku – 18. Oznacza to spadek w stosunku do 2017 rok o 22%. Dane te obrazuje wykres nr 29.

Wykres 29. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku procedurę „Niebieskie Karty” wszczęto wobec 12 rodzin. Ponadto w omawianym roku sporządzono 7 formularzy „Niebieska Karta – C” i również 7 formularzy „Niebieska Karta – D”, zakończono z kolei 15 spraw w ramach procedury – 10 z powodu ustania przemocy w rodzinie oraz 5 z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowanych działań. Dynamika zmian w zakresie procedury „Niebieskie Karty” jest następująca:

- w stosunku do 2017 roku spadła zarówno liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę, jak i zarówno liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A, C, D”,
- w odniesieniu do 2018 roku widoczny jest spadek liczby zakończonych procedur, a w porównaniu do 2017 roku jest to taka sama liczba.

Tabela 21. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019

L.P.	wyszczególnienie	2017	2018	2019
1	liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę	15	17	12
2	liczba sporządzonych przez pracowników socjalnych formularzy „Niebieska Karta – A”	2	4	0
3	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – C”	8	13	7
4	liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – D”	12	12	7
5	liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	15	22	15

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wzrost liczby dzieci objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego,
- niewystarczająca infrastruktura pomocowa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie,
- ryzyko funkcjonowania w społeczeństwie zmywy milczenia, powodującej ukrywanie przemocy domowej w społeczności lokalnej.

6. Aktywność i integracja społeczna seniorów

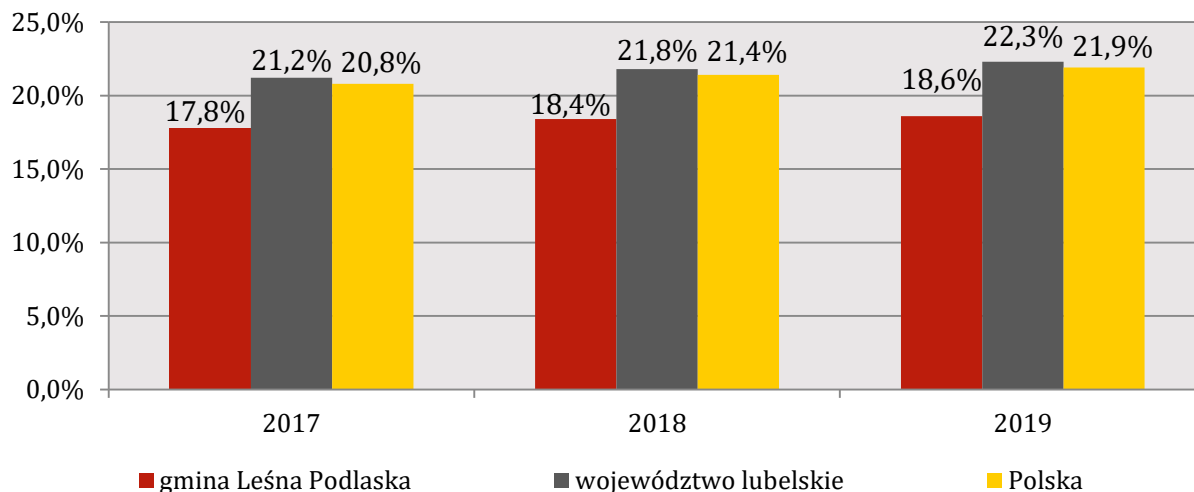
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. Z danych GUS wynika, że odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w gminie Leśna Podlaska jest niższy względem województwa i całej Polski. Na przestrzeni ostatnich trzech lat udział osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie, województwie i całej Polsce systematycznie się zwiększał. Różnica między 2017, a 2019 rokiem w gminie Leśna Podlaska wynosi 0,8 pp., w województwie wielkopolskim – 1,1 pp., natomiast w Polsce również 1,1 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

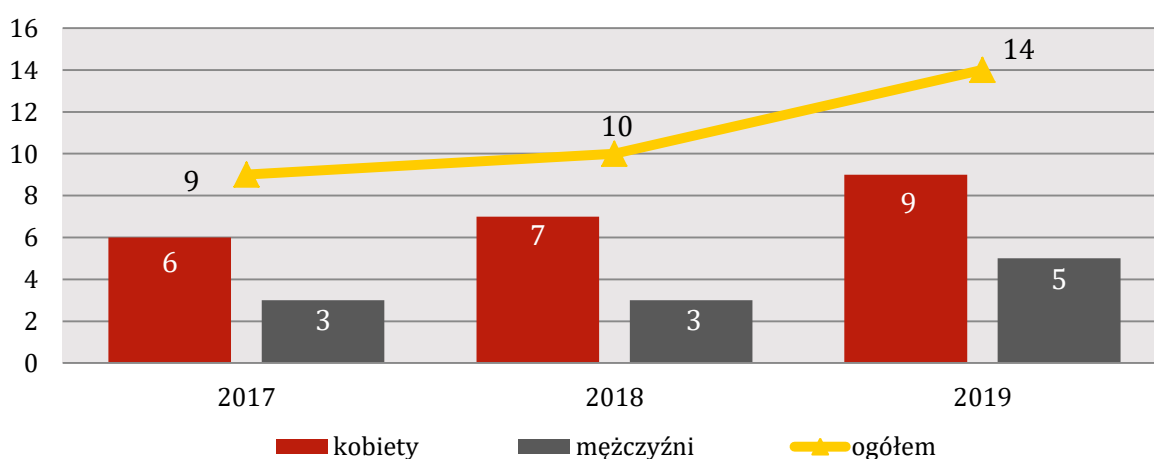
Wykres 30. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Leśna Podlaska, województwie lubelskim i całej Polsce na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2019 roku – 14. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – było ich 9, natomiast korzystających ze wsparcia mężczyzn – 5. W stosunku do 2017 roku dostrzec można wzrost liczby korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy będących w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 31. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2017-2019

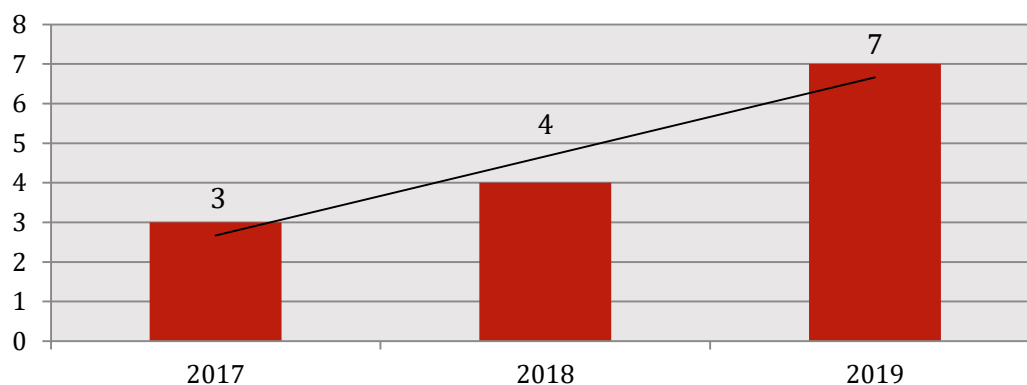

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

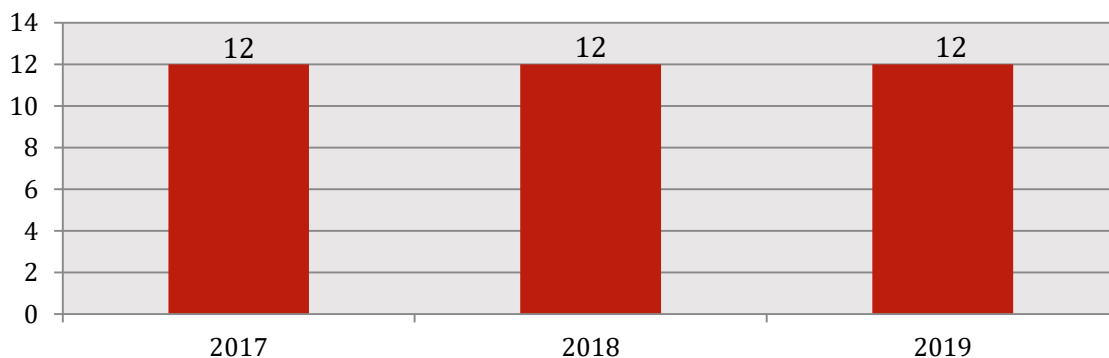
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej Podlaskiej realizuje usługi opiekuńcze dla osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub pomoc świadczona przez rodzinę jest niewystarczająca. Usługi te są świadczone przez osoby zatrudnione na umowę zlecenie. W 2017 roku objęto nimi 3 osoby, w 2018 roku – 4 osoby, natomiast w 2019 roku – 7. Oznacza to, że w Gminie systematycznie wzrasta zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi.

Wykres 32. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na terenie Gminy na przestrzeni lat 2017-2019

Osoba, która ukończyła 75. rok życia, jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak to ma miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. W 2019 roku zasiłek pielęgnacyjny został przyznany 12 mieszkańcom Gminy powyżej 75 roku życia. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba ta kształtowała się na stałym poziomie.

Wykres 33. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2017-2019 (liczba osób)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Liczbę osób, którym opłacono pobyt w domach pomocy społecznej oraz przeznaczone na to środki prezentuje poniższa tabela. Domy pomocy społecznej świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. W latach 2017-2019 liczba mieszkańców Gminy, za których pobyt w DPS poniosła odpłatność Gmina kształtowała się na zróżnicowanym poziomie. W 2019 było to 8 osób, w 2018 – 12, z kolei w 2017 roku – 9. W 2019 roku wzrosła przeznaczona na ten cel kwota świadczeń.

Wykres 34. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób	9	12	8
kwota świadczeń (zł)	220 085	219 118	235 531

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych,
- stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności,
- brak miejsc aktywności i integracji seniorów na terenie Gminy,
- wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, korzystających z pomocy społecznej.

7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej znajduje się bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

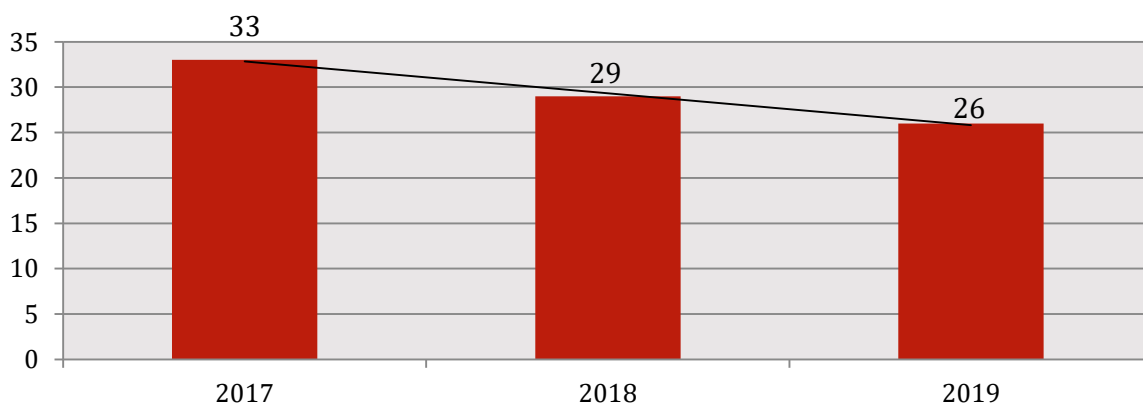

W 2019 roku bezrobocie jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na czwartym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

W 2019 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Leśnej Podlaskiej z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 26. Na przestrzeni lat 2017-2019 można zauważyć tendencję spadkową liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia w tym zakresie. W porównaniu do 2017 roku liczba rodzin spadła o 21%.

Wykres 35. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2017-2019

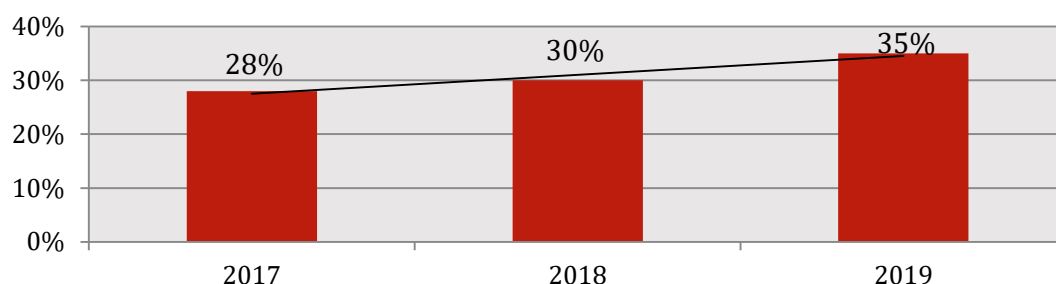

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Dostrzegalna jest negatywna tendencja jeśli chodzi o zmianę wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W porównaniu do lat poprzednich obserwowany jest jego wzrost – z 28% w 2017 roku do 35% w 2019 roku.

Wykres 36. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 5,9% mieszkańców gminy Leśna Podlaska, przy czym udział mężczyzn był większy (6,4%). Na przestrzeni ostatnich trzech lat dostrzec można pozytywną, malejącą tendencję w tym zakresie. Udział bezrobotnych mieszkańców Gminy w stosunku do 2017 roku zmniejszył się o 0,4 pp. W całym powiecie bialskim osoby bezrobotne stanowiły w 2019 roku 6,2% wszystkich mieszkańców, a więc sytuacja w Gminie była pod tym względem korzystniejsza, jednakże nieco gorsza w porównaniu do województwa lubelskiego, w którym wartość ta kształtowała się na poziomie 5,5%.

Tabela 22. Udział bezrobotnych mieszkańców gminy Leśna Podlaska zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2017-2019 (w procentach), w porównaniu do powiatu bialskiego i województwa lubelskiego

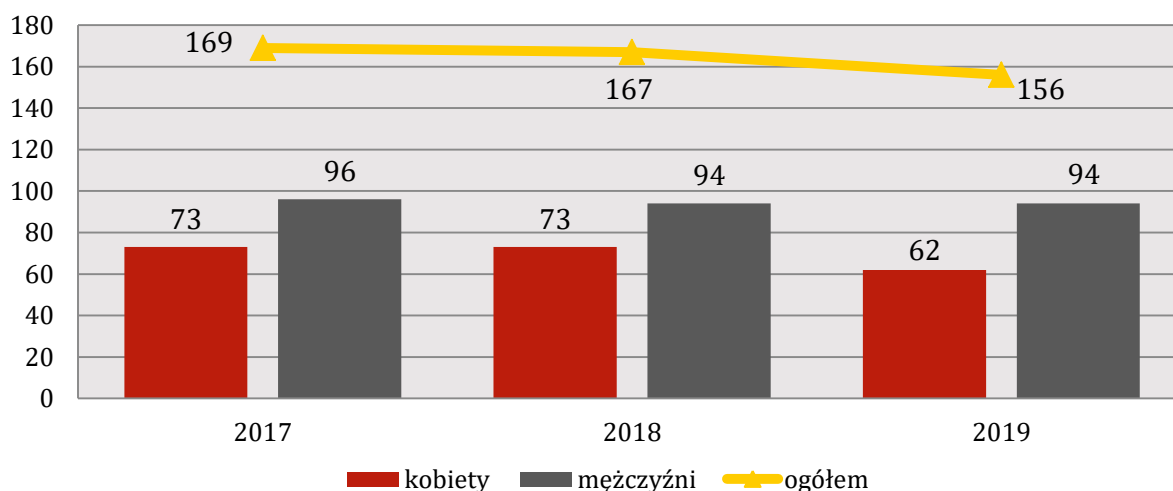
wyszczególnienie	2017	2018	2019
mężczyźni	6,4	6,3	6,4
kobiety	6,1	6,2	5,2
ogółem gmina	6,3	6,3	5,9
ogółem powiat	6,5	6,5	6,2
ogółem województwo	6,3	5,8	5,5

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Na koniec 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było łącznie 156 mieszkańców gminy Leśna Podlaska. Oznacza to spadek w stosunku do roku poprzedniego o 7%, a w porównaniu do roku 2017 o 8%. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – pozostających bez pracy mężczyzn było w 2019 roku więcej niż kobiet (liczba kobiet – 62, liczba mężczyzn – 94).

Wykres 37. Mieszkańcy gminy Leśna Podlaska zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017–2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową możemy zauważyć, że w stosunku do 2017 roku nastąpił wzrost udziału osób mających więcej niż 50 lat w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy. Wzrost ten nie jest jednak znaczny – różnica pomiędzy rokiem 2019, a 2017 dla tej grupy osób kształtuje się na poziomie 2 pp. Spadek dostrzegalny jest natomiast w przypadku osób do 30 roku życia (w porównaniu do 2017 roku na poziomie 1 pp.), z kolei udział osób poniżej 25 roku życia utrzymuje się na przestrzeni tych lat na stałym poziomie. W całej Polsce udział bezrobotnych mieszkańców powyżej 50 roku życia wyniósł w 2019 roku 27%, a więc nieco więcej niż w gminie Leśna Podlaska, natomiast udział osób do 25 roku życia kształtował się na poziomie 11%, co jest wartością mniejszą niż w Gminie (18%).

Tabela 23. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Leśna Podlaska w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2017-2019

kategoria wiekowa	31 grudnia 2017		31 grudnia 2018		31 grudnia 2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	31	18	30	18	28	18
do 30 roku życia	61	36	64	38	54	35
powyżej 50 roku życia	35	21	37	22	36	23

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy zatem do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwanie bezrobotnych mieszkańców gminy Leśna Podlaska oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy. Dynamika zmian w omawianych latach prezentuje się następująco: nastąpił spadek udziału osób długotrwanie bezrobotnych – z 65% w 2017 roku do 58% w 2019 roku. W całej Polsce udział osób długotrwanie bezrobotnych wyniósł w 2019 roku 52%, a więc sytuacja w gminie Leśna Podlaska jest pod tym względem mniej korzystna. Warto również wziąć pod uwagę fakt, że pomimo spadku udziału osób długotrwanie bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy pozostających bez zatrudnienia, wartość ta utrzymuje się nadal na wysokim poziomie.

Tabela 24. Liczba długotrwanie bezrobotnych mieszkańców gminy Leśna Podlaska oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2017-2019

wyszczególnienie	31 grudnia 2017	31 grudnia 2018	31 grudnia 2019
liczba osób	110	99	91
%	65%	59%	58%

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- wzrost udziału osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców,
- znaczny udział osób długotrwanie bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców,
- wzrost wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich lat,
- bezrobocie jako jeden z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej w Gminie,

- ryzyko wykluczenia osób bezrobotnych, a także pojawienia się niekorzystnych następstw, spowodowanych długotrwałym pozostawaniem bez zatrudnienia (uzależnienia, zaburzenia psychiczne, ubóstwo).

8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

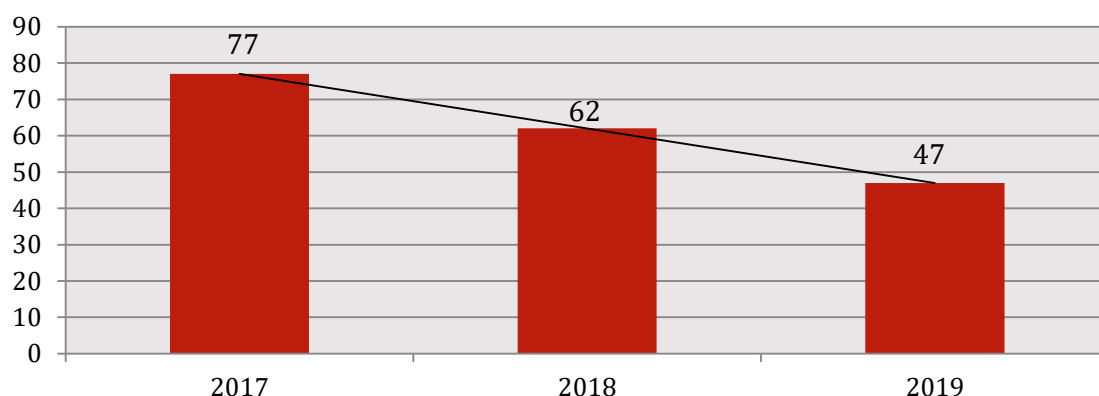
W 2019 roku ubóstwo jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na drugim miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa uległa na przestrzeni lat 2017-2019 spadkowi. W 2017 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 77 rodzin, w 2018 roku – 62, natomiast w 2019 roku – 47. W stosunku do 2017 roku oznacza to spadek o 39%.

Wykres 38. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku zasiłki stałe pobierało 13 osób, tj. o 1 osobę więcej niż w roku ubiegłym. W przypadku zasiłków okresowych, w 2019 roku liczba ich świadczeniobiorców kształtowała się na poziomie 17 – co oznacza spadek o 23% w stosunku do roku 2018. Zasiłek celowy z kolei, został przyznany w 2019 roku 46 osobom, czyli mniejszej liczbie osób niż w 2017 roku (o 10%) i większej w stosunku do 2018 roku (o 44%).

Tabela 25. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019

rodzaj zasiłku	2017		2018		2019	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	13	76 298	12	67 862	13	81 923
zasiłek okresowy	21	20 923	22	18 645	17	21 263
zasiłek celowy	51	15 162	32	9 387	46	13 738

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej Podlaskiej od stycznia 2019 roku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił realizowany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i niepełnosprawnych. W 2019 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 32 osobom, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 75 osobom.

W ciągu ostatnich trzech lat liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne ulegała wahaniom (spadek w 2018 roku, a następnie wzrost w 2019 roku), z kolei otrzymujących świadczenie niepieniężne – systematycznie malała.

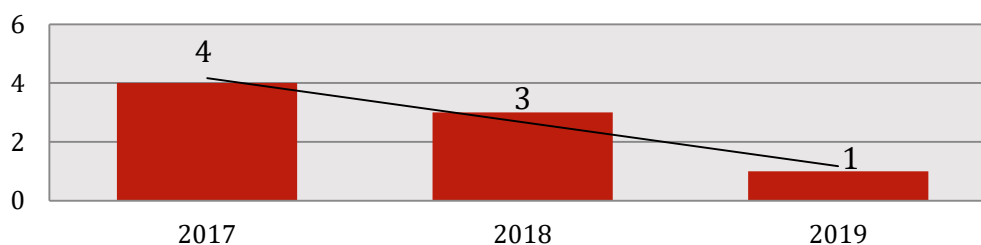
Tabela 26. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
świadczenie pieniężne	31	12	32
świadczenie niepieniężne	128	104	75

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2019 roku świadczenie pieniężne w formie dotatku mieszkaniowego otrzymało 1 gospodarstwo domowe – najmniej na przestrzeni ostatnich trzech lat. Od roku 2017 obserwuje się tendencję spadkową w zakresie liczby gospodarstw domowych objętych tą formą pomocy.

Wykres 39. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2019

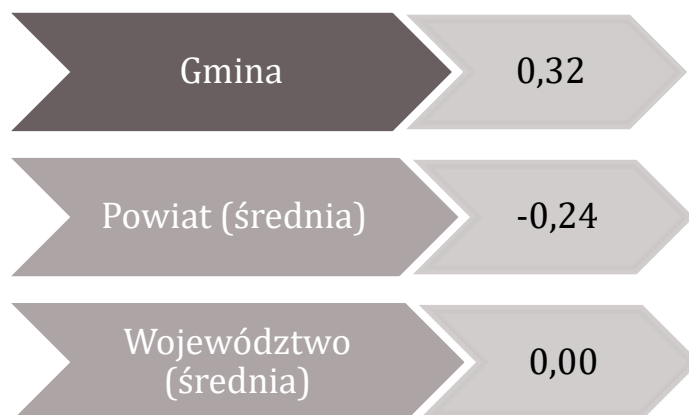

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Wartość wskaźnika ubóstwa w wymiarze finansowym kształtuje się w gminie Leśna Podlaska na wyższym poziomie, niż ma to miejsce zarówno na terenie całego powiatu, jak i województwa. Na wartość wskaźnika ubóstwa w wymiarze finansowym składają się następujące wskaźniki: dochód w gminie przypadający na jednego mieszkańca, liczba osób, którym przyznano świadczenie (pieniężne/ niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców gminy oraz odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja Gminy jest korzystniejsza. W gminie Leśna Podlaska jest on dodatni i wynosi 0,32.

Rysunek 5. Wartość wskaźnika ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Leśna Podlaska, powiecie bialskim oraz województwie lubelskim w 2019 roku

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. Na przestrzeni lat 2017-2019 tylko 1 osoba skorzystała z pomocy GOPS z powodu bezdomności i miało to miejsce w 2017 roku.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji,
- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych; przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności.

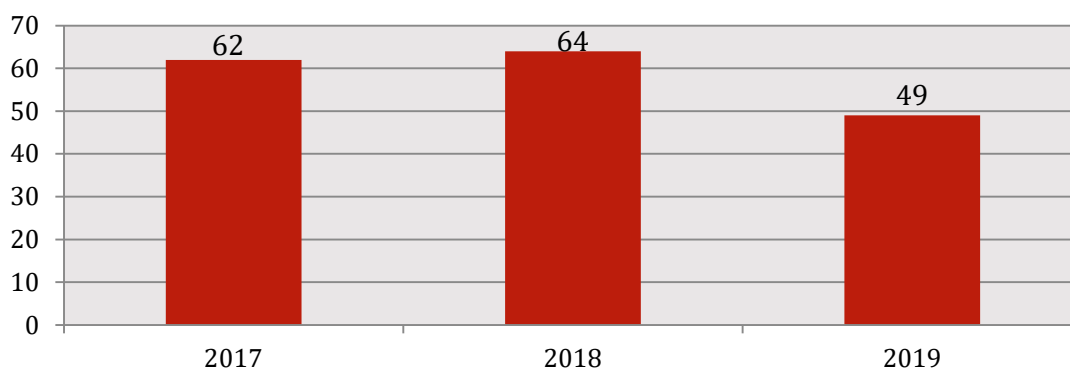

9. Problem przestępczości

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

W 2019 roku w gminie Leśna Podlaska stwierdzono 49 przestępstw, w tym 28 przestępstw kryminalnych. Ogółem na terenie działania KP w Janowie Podlaskim stwierdzono w tym samym roku 238, co zatem oznacza, że przestępstwa popełnione na terenie Gminy stanowiły 20,5% wszystkich stwierdzonych przez KP w Janowie Podlaskim. Analiza materiału badawczego pokazuje, że na przestrzeni lat 2017-2019 liczba odnotowanych przestępstw ulegała wahaniom, jednakże w 2019 roku przybrała najniższą wartość.

Wykres 40. Liczba przestępstw stwierdzonych w gminie Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019

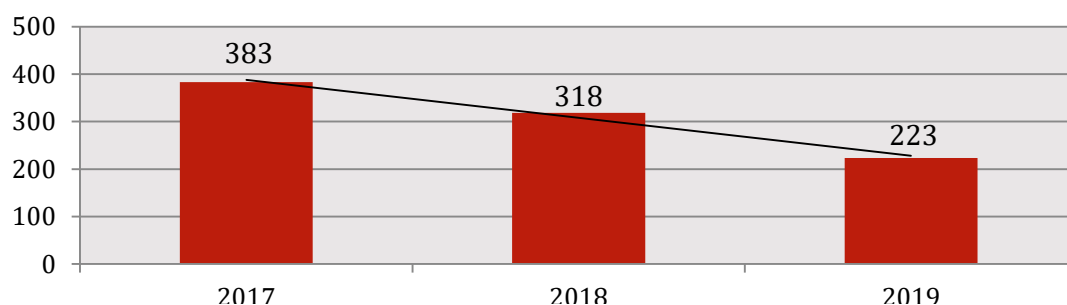

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy Leśna Podlaska w 2017, 2018 i 2019 roku

Rozpatrując kwestie podejmowanych interwencji na terenie gminy Leśna Podlaska w 2019 roku, ich liczba kształtowała się na poziomie 223, co stanowiło 23,6% ogółu podjętych interwencji przez KP w Janowie Podlaskim (944). Najczęściej Policja interweniowała w miejscowości Leśna Podlaska – 52 razy, następnie w Witulinie – 27 razy oraz Ossówce – 23 razy. Najmniejszą liczbę interwencji odnotowano w miejscowości Klukowszczyzna – 1. Na przestrzeni ostatnich lat liczba interwencji systematycznie spadała – różnica pomiędzy 2019 a 2017 rokiem wyniosła 42%.

Wykres 41. Liczba interwencji Policji podejmowanych na terenie gminy Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy Leśna Podlaska w 2017, 2018 i 2019 roku

Policjanci z Komisariatu Policji w Janowie Podlaskim na przestrzeni lat 2017-2019 prowadzili działania profilaktyczne na terenie gminy Leśna Podlaska. Jak przedstawia poniższa tabela, corocznie Policjanci podejmowali działania w zakresie bezpieczeństwa na drodze, a także problemu agresji i przemocy, uzależnień oraz odpowiedzialnych zachowań w trakcie ferii czy wakacji. W 2019 roku podjęto najwięcej działań w tym zakresie, w ciągu ostatnich trzech lat.

Tabela 27. Działania profilaktyczne podejmowane przez Policję na terenie gminy Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019

2017	2018	2019
<ul style="list-style-type: none"> – Porozmawiajmy o bezpieczeństwie, możesz mieć na nie wpływ; – Odpowiedzialny kierowca; – Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą; – Bezpieczna droga do szkoły; – Odblaskowa gmina. 	<ul style="list-style-type: none"> – Odblaskowa gmina; – Bezpieczna droga do szkoły; – Bezpieczne ferie; – Prewencja kryminalna; – Aplikacja Moja Komenda; – Dzielnicowy bliżej nas; – Aplikacja Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> – Bezpieczeństwo w ruchu drogowym; – Bezpieczne ferie; – Dzień wagarowicza; – Agresja i przemoc w szkole, – Niebezpieczne używki – zagrożenia; – Bezpieczna droga do szkoły; – Jednośladem bezpiecznie do celu; – Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży – edukacja dla bezpieczeństwa.

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Leśna Podlaska

Obszary problemowe

Ze względu na brak widocznych obszarów problemowych występujących na terenie gminy Leśna Podlaska, zaleca się dalszą profilaktykę skierowaną do wszystkich mieszkańców, w szczególności do dzieci i młodzieży, a także jak częstsze kontrole bezpieczeństwa na terenie Gminy przez dzielnicowych z KP w Janowie Podlaskim.

10. Analiza SWOT

Jedną z powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY

1. Dodatnie saldo migracji wewnętrznych oraz zagranicznych.
2. Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy.
3. Funkcjonowanie małych oraz średnich przedsiębiorstw na terenie Gminy.
4. Dostępność w Gminie oferty oświatowej, na każdym poziomie nauczania.
5. Prowadzone w Szkole Podstawowej zajęcia dodatkowe, programy profilaktyczne i wychowawcze oraz działalność specjalistów (pedagog, psycholog, logopeda).
6. Baza instytucji prowadzących działalność w zakresie polityki społecznej oraz innych działań wspierających mieszkańców: GOPS, GKRPA, GOK, GBP.
7. Dostępność do oferty kulturalnej za sprawą działania GOK oraz Biblioteki w Gminie.
8. Spadek wskaźnika deprivacji lokalnej.
9. Spadek udziału bezrobotnych mieszkańców zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym.
10. Funkcjonowanie na terenie Gminy organizacji pozarządowych, również o profilu działalności skierowanym na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych.
11. Funkcjonowanie świetlic wiejskich.
12. Spadek liczby osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej.
13. Prowadzenie warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach.
14. Zmniejszanie się liczby rodzin korzystających ze wsparcia GOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
15. Spadek wartości sprzedanego alkoholu.
16. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.

SŁABE STRONY

1. Spadek przyrostu naturalnego na przestrzeni ostatnich trzech lat oraz jego ujemna wartość w 2019 roku.
2. Znaczny wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni ostatnich lat.
3. Niewystarczająco rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna dla mieszkańców oraz niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla osób starszych i niepełnosprawnych.
4. Brak publicznego żłobka/klubu dziecięcego.
5. Brak funkcjonującej jednostki policyjnej, zlokalizowanej na terenie Gminy.
6. Wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, na przestrzeni ostatnich lat.
7. Utrudniony dostęp do pomocy osób uzależnionych spowodowany brakiem Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w Gminie.
8. Brak placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
9. Wysoki odsetek rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa oraz niepełnosprawności.
10. Wzrost zapotrzebowania na zasiłki pielęgnacyjne i opiekuńcze.
11. Występowanie barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym.
12. Brak realizacji programów profilaktycznych rekomendowanych wśród dzieci i młodzieży.
13. Występujący na terenie Gminy problem prowadzenia pojazdów przez osoby nietrzeźwe.
14. Wzrost wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.
15. Zbyt mało rodziców objętych działaniami profilaktycznymi związanymi z używaniem substancji psychoaktywnych oraz zjawiskiem przemocy.

17. Problem bezdomności niewystępujący bądź występujący w znikomym stopniu na terenie Gminy.
18. Spadek liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.

16. Brak działających klubów samopomocowych dla osób współzależnych, DDA oraz osób doświadczających przemocy.
17. Problem alkoholizmu występujący wśród rodzin.
18. Rosnące bezrobocie wśród osób powyżej 50 roku życia.

SZANSE

1. Rozwój gospodarczy Gminy.
2. Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy.
3. Promocja Gminy w całej Polsce.
4. Utworzenie nowych miejsc pracy.
5. Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
6. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
7. Zewnętrzne źródła finansowania, między innymi z Unii Europejskiej.
8. Rozwój cywilizacyjny, nowe technologie informatyczne.
9. Polityka senioralna oraz prorodzinna państwa.
10. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych.
11. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
12. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
13. Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy oraz rozwój infrastruktury pomocowej w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
14. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.

ZAGROŻENIA

1. Starzejące się społeczeństwo.
2. Przepisy prawne utrudniające wprowadzania nowych rozwiązań.
3. Wykluczenie cyfrowe części mieszkańców, przede wszystkim osób starszych.
4. Odływ ludzi młodych z terenu Gminy.
5. Niedostosowanie oferty kształcenia do zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy.
6. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i niepełnosprawnych.
7. Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.
8. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
9. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
10. Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.
11. Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.
12. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
13. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
14. Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży.

III. Część programowa

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza SWOT, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. **Wizja** rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Leśna Podlaska została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

WIZJA

Gmina Leśna Podlaska gwarantująca godny poziom życia mieszkańcom, poprzez zapewnianie profesjonalnej pomocy społecznej oraz integrację społeczności lokalnej, zwłaszcza tej zagrożonej wykluczeniem, przy współpracy podmiotów samorządowych i pozarządowych, a także czynnym udziale mieszkańców w kreowaniu sytuacji społecznej, gospodarczej i kulturowej Gminy.

MISJA

Skonstruowanie zintegrowanego systemu działań podmiotów pomocy społecznej, którego celem będzie przeciwdziałanie degradacji społecznej mieszkańców Gminy, podnoszenie jakości życia i sprawnego funkcjonowania beneficjentów, a także zapewnienie dostępu do oferty integracyjnej, aktywizacyjnej oraz kulturowej na terenie gminy Leśna Podlaska.

2. Cele strategiczne i operacyjne

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

Cel strategiczny nr 1		• Wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji oraz wzmocnienie roli rodziny.
Cel strategiczny nr 2		• Tworzenie warunków do aktywizacji i zaspokajania potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.
Cel strategiczny nr 3		• Rozwój infrastruktury pomocowej w zakresie pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom, a także stałe podnoszenie jakości oferowanych usług.
Cel strategiczny nr 4		• Wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Cel strategiczny nr 5		• Aktywizacja zawodowa i reintegracja społeczna osób bezrobotnych.
Cel strategiczny nr 6		• Zmniejszenie skali i natężenia problemu ubóstwa oraz wykluczenia społecznego.
Cel strategiczny nr 7		• Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY NR 1

Wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji oraz wzmocnienie roli rodziny.

Cel operacyjny nr 1					
Ograniczanie dysfunkcji rodzin z terenu Gminy, poprzez wzmocnienie kompetencji rodzicielskich oraz zapewnienie wsparcia rodzinom znajdującym się w szczególnej sytuacji życiowej.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	2021-2026	GOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających.	2021-2026	GOPS	Budżet Gminy
Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	2021-2026	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze. Liczba zorganizowanych warsztatów.	Rok: 2023, 2026	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	2021-2026	GOPS, PCPR, Sąd	Budżet Gminy

Cel operacyjny nr 2					
Działalność na rzecz prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie podejmowaniu przez nich zachowań ryzykownych oraz integrowanie rodzin z terenu Gminy.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z placówkami oświatowymi oraz świetlicami.	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez pomoc ze strony placówek oświatowych oraz świetlic.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podejmowano współpracę w celu monitorowania sytuacji dziecka.	2021-2026	GOPS, placówki oświatowe	Bez kosztów
Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, a także zagospodarowanie ich czasu wolnego, zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach placówki wsparcia dziennego.	2023	GOPS, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Współpracowanie z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin problemów.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek z którymi podjęto współpracę.	2021-2026	GOPS, placówki oświatowe	Bez kosztów
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Wzrost poziomu edukacji w szkołach.	Liczba działań podjętych w celu doposażenia placówek oświatowych.	2021-2026	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Rozwój świetlic wiejskich i wspieranie ich działalności.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	Liczba działań podjętych w celu wspierania działalności świetlic.	2021-2026	UG, GOPS, GOK	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie, wspieranie i promocja imprez/wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	Liczba zorganizowanych imprez. Liczba uczestników.	2021-2026	UG, GOPS, placówki oświatowe, GOK, GBP	Budżet Gminy Budżet Państwa

Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie Gminy.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, podejmowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych.	2021-2026	UG, GOPS, placówki oświatowe, GOK, GBP	Budżet Gminy Budżet Państwa
---	--	--	-----------	--	--------------------------------

CEL STRATEGICZNY NR 2

Tworzenie warunków do aktywizacji i zaspokajania potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

Cel operacyjny nr 1					
Stałe podnoszenie jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych, a także poprawa ich ogólnego funkcjonowania, poprzez działania podejmowane adekwatnie do potrzeb tych grup.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób niepełnosprawnych po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Rok: 2022, 2024, 2026	UG, GOPS	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie
Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz wspieranie ich działalności.	Zintensyfikowanie działań mających na celu współpracę z NGO.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2021-2026	GOPS, NGO	Budżet Gminy
Kierowanie osób niepełnosprawnych z tereny Gminy do środowiskowych domów samopomocy oraz warsztatów terapii zajęciowej zlokalizowanych w sąsiednich gminach oraz organizacja i zabezpieczenie kosztów na pokrycie dowozu tych osób.	Rehabilitacja społeczna, integracja oraz aktywizacja osób niepełnosprawnych z terenu Gminy.	Liczba uczestników warsztatów terapii zajęciowej, liczba uczestników środowiskowego domu samopomocy.	2021-2026	GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa

Stworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych osób.	Zwiększenie realizowanych projektów na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych.	Liczba zrealizowanych projektów/ programów. Liczba uczestników.	2021-2026	GOPS, UG, NGO, GOK, GBP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy materialnej osobom niepełnosprawnym i starszym.	Poprawa warunków bytowych osób niepełnosprawnych i starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	2021-2026	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich rozpowszechnienia.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	2021-2026	GOPS, placówka ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie miejsc w Domach Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	2021-2026	GOPS	Budżet Gminy
Prowadzenie i promocja nowoczesnych rozwiązań opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi (np. teleopieka, teleanioł itp.).	Poprawa dostępności do nowoczesnych usług opieki dla osób niepełnosprawnych i starszych.	Liczba osób objętych nowoczesnymi rozwiązaniami w zakresie opieki.	2021-2026	GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON
Cel operacyjny nr 2					
Propagowanie społecznej akceptacji i integracji osób niepełnosprawnych oraz starszych w miejscu zamieszkania.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób niepełnosprawnych.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób niepełnosprawnych, wzrost ich aktywności społecznej oraz umiejętności.	Liczba seniorów oraz osób niepełnosprawnych uczestniczących w zajęciach.	2021-2026	GOPS, UG, GBP, GOK, NGO	Budżet Gminy Fundusze Europejskie

Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej i niepełnosprawnej w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób niepełnosprawnych.	Liczba podjętych działań promujących.	2021-2026	GOPS, UG, GBP, GOK, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/ przeprowadzonych warsztatów.	Rok: 2022, 2024, 2026,	GOPS, UG, GBP, GOK, NGO, KP	Budżet Gminy
Utworzenie Klubu Seniora na terenie Gminy.	Zagospodarowanie czasu wolnego dla osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba uczestników Klubu Seniora. Liczba dostępnych zajęć.	2021-2026	GOPS, UG, GOK.	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 3

Rozwój infrastruktury pomocowej w zakresie pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom, a także stałe podnoszenie jakości oferowanych usług.

Cel operacyjny nr 1					
Podnoszenie efektywności systemu pomocy dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	2021-2026	GOPS	Budżet Gminy
Utworzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.	Dostęp do pomocy i wsparcia rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porad.	2023	GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Inicjowanie powstania grup samopomocowych skierowanych do dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób współuzależnionych.	Powstanie grup samopomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.	Liczba działań podjętych w celu utworzenia grupy. Liczba osób uczestniczących w grupach samopomocowych.	2021-2026	GOPS, GKRPA, NGO, AA	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	2021-2026	GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	2021-2026	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wspieranie działań placówek lecznictwa odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ.	Zwiększenie dostępności do udziału w programach terapeutycznych.	Liczba sfinansowanych programów. Liczba uczestników programów.	2021-2026	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 2					
Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży oraz prowadzenie szerokiej działalności profilaktycznej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	2021-2026	GKRPA, GOPS, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja w szkołach oraz świetlicach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	2021-2026	GKRPA, placówki oświatowe, świetlice wiejskie	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wypoczynku z programem i profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.	2021-2026	GOPS, GKRPA	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat uzależnień.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach profilaktycznych.	2021-2026	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	2021-2026	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Cel operacyjny nr 3					
Podnoszenie świadomości społeczności lokalnej na temat szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych oraz kształtowanie właściwych postaw w tym zakresie.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, a przede wszystkim: spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.	Zmniejszenie skali prowadzenia pojazdów przez osoby nietrzeźwe oraz spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych. Liczba uczestników.	2021-2026	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, policjantów) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływać profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	2021-2026	GKRPA, GOPS, KP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	Liczba ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	2021-2026	GKRPA, GOPS, UG, KP, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy międzyinstytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	2021-2026	GKRPA, GOPS, UG, KP, NGO, GBP, GOK	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

CEL STRATEGICZNY NR 4

Wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny nr 1					
Rozwój systemu wsparcia osób doświadczających przemocy domowej, a także systematyczne podnoszenie jakości oraz dostępności tego rodzaju usług pomocowych.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	2021-2026	GOPS, GKRPA, KP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, sąd	Budżet Gminy

Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnych mediach oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba działań informacyjnych. Liczba rozpowszechnionych informacji.	2021-2026	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	2021-2026	GOPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, sąd	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Utworzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie.	Poprawa dostępności do wsparcia dla osób doznających i stosujących przemoc.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porad.	2021-2026	GOPS, GKRPA, ZI	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.	2021-2026	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 2					
Edukowanie mieszkańców Gminy w zakresie tematu przemocy w rodzinie, a także konieczności reagowania na przejawy tej przemocy w środowisku rodzinnym i lokalnym.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w działaniach informacyjno-edukacyjnych. Liczba zorganizowanych działań.	Rok: 2022, 2024, 2026	GOPS, UG, KP, GKRPA, ZI placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy w rodzinie oraz możliwości pomocy, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	2021-2026	GOPS, GKRPA, ZI, KP, UG, PCPR, placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących, przemocy w rodzinie, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	2021-2026	GKRPA, ZI placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

CEL STRATEGICZNY NR 5

Aktywizacja zawodowa i reintegracja społeczna osób bezrobotnych.

Cel operacyjny nr 1					
Wspieranie zatrudnienia i reintegracji osób bezrobotnych, w tym zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	2021-2026	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	2021-2026	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	2021-2026	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy
Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	2021-2026	GOPS, PUP	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 6

Zmniejszenie skali i natężenia problemu ubóstwa oraz wykluczenia społecznego.

Cel operacyjny nr 1					
Zapewnienie godnych warunków życiowych osobom i rodzinom żyjących w niewystarczających warunkach materialnych i socjalnych.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	2021-2026	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	2021-2026	GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	2021-2026	UG	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	2021-2026	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Tworzenie warunków do powstawania nowych organizacji pozarządowych działających na rzecz polityki społecznej.	Zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom potrzebującym oraz wzrost aktywności obywatelskiej.	Liczba funkcjonujących organizacji pozarządowych.	2021-2026	UG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

CEL STRATEGICZNY NR 7

Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców.

Cel operacyjny nr 1					
Rozwój infrastruktury pomocowej Gminy w zakresie pomocy osobom chorym psychicznie oraz cierpiącym na zaburzenia natury psychicznej, a także podejmowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie zdrowia psychicznego.					
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób z mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców mających problemem w zakresie zdrowia psychicznego zgłaszających się po pomoc.	Liczba przeprowadzonych działań.	2021-2026	GOPS, UG	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/ warsztatów. Liczba uczestników.	2021-2026	GOPS, UG, placówki oświatowe, świetlice wiejskie	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.	2021-2026	GOPS, placówki oświatowe,	Budżet Gminy
Przeprowadzenie warsztatów dla uczniów dotyczących systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa w zakresie zdrowia psychicznego wśród uczniów.	Liczba uczestników warsztatów.	Rok: 2022 2024 2026	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.	Poprawa funkcjonowanie osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba działań podjętych we współpracy z PCPR oraz PUP.	2021-2026	GOPS, PCPR, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa

3. Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Leśna Podlaska. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy,
- Projekty konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Leśna Podlaska. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2018-2019, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację.

W prognozie na lata 2021-2026 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Leśnej Podlaskiej.

Tabela 28. Ramy finansowe Strategii

L.P.	Rok	Wysokość środków finansowych w zakresie pomocy społecznej (dział 852) i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (dział 853)
1	2018	912 350
2	2019	1 068 204
L.P.	Rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie pomocy społecznej (dział 852) i pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej (dział 853)
1	2021	1 094 909
2	2022	1 122 282
3	2023	1 150 339
4	2024	1 179 097
5	2025	1 208 574
6	2026	1 238 788

L.P.	Rok	Wysokość środków finansowych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii (dział 851: 85153 przeciwdziałanie narkomani, 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi)
1	2018	36 287
2	2019	34 099
L.P.	Rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii (dział 851: 85153 przeciwdziałanie narkomani, 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi)
1	2021	34 951
2	2022	35 825
3	2023	36 721
4	2024	37 639
5	2025	38 580
6	2026	39 545

L.P.	Rok	Wysokość środków finansowych w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854) i rodziny (dział 855)
1	2018	5 701 657
2	2019	6 047 206
L.P.	Rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854) i rodziny (dział 855)
1	2021	6 198 386
2	2022	6 353 346
3	2023	6 512 180
4	2024	6 674 985
5	2025	6 841 860
6	2026	7 012 907

Źródło: opracowanie własne

4. System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależeła będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Leśnej Podlaskiej.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska na lata 2021-2026 obejmować będzie pięć etapów, przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 29. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Leśnej Podlaskiej o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska na lata 2021-2026”.	II kwartał 2021 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	II kwartał 2021 r. – IV kwartał 2026 r.
Etap III	Monitoring i ewaluacja Strategii.	Na koniec każdego roku w okresie od 2021 r. do 2026 r.
Etap IV	Uzupełnianie Strategii o nowe zadania i programy.	Sukcesywnie w okresie wdrażania Strategii czyli od II kwartału 2021 r. do IV kwartału 2026 r.
Etap V	Podsumowanie i ocena Strategii.	IV kwartał 2026 r.

Źródło: opracowanie własne

5. System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii kierownik GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Leśnej Podlaskiej. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami GOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

6. Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą kontaktować się z jednej strony z otoczeniem wewnętrznym, obejmującym pracowników, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu Gminą (ich wiedza, motywacja, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne,) lecz także technologie i zasoby organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

7. Monitoring

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w Strategii odnoszące się do poszczególnych zadań. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Leśnej Podlaskiej. Wnioski z monitoringu będą stanowiły jeden z elementów aktualizacji Strategii.

8. Ewaluacja

Końcowa ewaluacja Strategii posłuży samorządowi gminy Leśna Podlaska w ocenie realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. Wskaźniki realizacji działań, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, wskazane zostały w dokumencie strategicznym przy poszczególnych zadaniach i/lub działaniach. Zostały one określone w oparciu o przewidywane rezultaty zadań/działań. Wskaźniki realizacji działań, jak i ramy finansowe zostały zaplanowane w oparciu o szacunkowe przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym czasookresie

realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny.

W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport zawierający dane liczbowe, ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych wartości wskaźników realizacji działań ustalonych do każdego działania/zadania. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim będą zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

9. Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Leśna Podlaska jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania. Cele strategiczne i cele operacyjne sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, sytuacji rodzin, profilaktyki uzależnień, problemu przemocy w rodzinie, sytuacji seniorów i osób niepełnosprawnych, systemu ochrony zdrowia psychicznego, problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz problemu bezrobocia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych. Analiza

problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych.

Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Strategia będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Leśna Podlaska i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym.

Realizacja Strategii powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Leśna Podlaska, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

IV. Bibliografia

1. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
2. Gryffin R.W. (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN.
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).
4. Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
5. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
6. Urząd Gminy w Leśnej Podlaskiej.
7. <https://bdl.stat.gov.pl>.
8. Powiatowy Urząd Pracy w Białej Podlaskiej.
9. Raport Wójta o stanie Gminy Leśna Podlaska za rok 2019.
10. <https://mapa.wyniki.edu.pl/>.
11. <https://www.szkolnictwo.pl/>.
12. <https://poradnik.ngo.pl/>.
13. Oniszczyk J., Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy.
14. Yaziji M., Doh J., Organizacje pozarządowe a korporacje.
15. Program współpracy Gminy Leśna Podlaska z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami mogącymi realizować zadania pożytku publicznego na 2021 rok (Uchwała Nr XX/136/2020 Rady Gminy Leśna Podlaska z dnia 4 grudnia 2020 roku).
16. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok.
17. www.psychiatriapolska.pl.
18. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
19. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 (Uchwała Nr XXI/143/2020 Rady Gminy Leśna Podlaska z dnia 30 grudnia 2020 roku).
20. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok.
21. Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy Leśna Podlaska w 2017, 2018 i 2019 roku.

22. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Leśna Podlaska na lata 2017-2022.

V. Spis rysunków, tabel i wykresów

1. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Leśna Podlaska na mapie powiatu bialskiego	18
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Leśna Podlaska według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)	25
Rysunek 3. Organizacja Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Leśnej Podlaskiej	30
Rysunek 4. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Leśna Podlaska alkoholu w latach 2017-2019	62
Rysunek 5. Wartość wskaźnika ubóstwa w wymiarze finansowym w gminie Leśna Podlaska, powiecie bialskim oraz województwie lubelskim w 2019 roku	83
Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego	89

2. Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	8
Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019 ...	20
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2017-2019 (w procentach)	21
Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w gminie Leśna Podlaska w latach 2017-2019	21
Tabela 5. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w gminie Leśna Podlaska (stan na koniec 2019 roku)	24
Tabela 6. Liczba oddziałów i uczniów Szkoły Podstawowej w Leśnej Podlaskiej	27
Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w gminie Leśna Podlaska w porównaniu do powiatu bialskiego w 2019 roku	33

Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2017-2019	42
Tabela 9. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2017-2019	42
Tabela 10. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2017-2019.....	43
Tabela 11. Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin z dziećmi w 2019 roku	46
Tabela 12. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019 (dane za 2019 rok dotyczą okresu od stycznia do czerwca).....	47
Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019.....	53
Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019.....	53
Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2017-2019.....	53
Tabela 16. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2017-2019	54
Tabela 17. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Leśna Podlaska wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019.....	61
Tabela 18. Liczba uczestników nieustrukturyzowanych działań profilaktycznych w gminie Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019.....	61
Tabela 19. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2017-2019.....	68
Tabela 20. Liczba osób i rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w latach 2017-2019.....	68
Tabela 21. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019.....	70
Tabela 22. Udział bezrobotnych mieszkańców gminy Leśna Podlaska zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2017-2019 (w procentach), w porównaniu do powiatu bialskiego i województwa lubelskiego.....	77

Tabela 23. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Leśna Podlaska w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2017-2019.....	78
Tabela 24. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Leśna Podlaska oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2017-2019.....	79
Tabela 25. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2017-2019.....	81
Tabela 26. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2017-2019	82
Tabela 27. Działania profilaktyczne podejmowane przez Policję na terenie gminy Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019.....	85
Tabela 28. Ramy finansowe Strategii	107
Tabela 29. Harmonogram wdrażania Strategii.....	109

3. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Leśna Podlaska w latach 2017-2019	19
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019	20
Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiecie bialskim na przestrzeni lat 2017-2019 w porównaniu do województwa lubelskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	22
Wykres 4. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019	23
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2019.....	24
Wykres 6. Ludność gminy Leśna Podlaska według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku.....	26
Wykres 7. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy Leśna Podlaska (w procentach)	28

Wykres 8. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku uczniów z terenu gminy Leśna Podlaska, powiatu bialskiego i województwa lubelskiego.....	29
Wykres 9. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w gminie Leśna Podlaska oraz województwie lubelskim w latach 2017-2019	32
Wykres 10. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Leśnej Podlaskiej na przestrzeni lat 2017-2019	40
Wykres 11. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Leśna Podlaska w latach 2017-2019.....	41
Wykres 12. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019	41
Wykres 13. Powody udzielania świadczeń w 2019 roku (liczba rodzin).....	43
Wykres 14. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2019	44
Wykres 15. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi	47
Wykres 16. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2019	48
Wykres 17. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017-2019.....	49
Wykres 18. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2017-2019	50
Wykres 19. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych).....	50
Wykres 20. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019	52
Wykres 21. Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznane na przestrzeni lat 2017-2019 (liczba osób)	56
Wykres 22. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2017-2019	59
Wykres 23. Udział rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy i wsparcia na przestrzeni lat 2017-2019	60

Wykres 24. Średni dochód otrzymany z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przypadający na jednego mieszkańca w gminie Leśna Podlaska i całej Polsce w 2019 roku.....	63
Wykres 25. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019	63
Wykres 26. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Leśna Podlaska, województwie lubelskim i całej Polsce w 2019 roku.....	64
Wykres 27. Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców pojazdów mechanicznych oraz innych niż mechaniczne w Gminie na przestrzeni lat 2017-2019	65
Wykres 28. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powody przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2017-2019	67
Wykres 29. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019 .	69
Wykres 30. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Leśna Podlaska, województwie lubelskim i całej Polsce na przestrzeni lat 2017-2019	72
Wykres 31. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2017-2019	72
Wykres 32. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na terenie Gminy na przestrzeni lat 2017-2019	73
Wykres 33. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2017-2019 (liczba osób).....	73
Wykres 34. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019.....	74
Wykres 35. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2017-2019	76
Wykres 36. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2017-2019.....	77
Wykres 37. Mieszkańcy gminy Leśna Podlaska zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2017-2019.....	78
Wykres 38. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2017-2019	81

Wykres 39. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2019	82
Wykres 40. Liczba przestępstw stwierdzonych w gminie Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019	84
Wykres 41. Liczba interwencji Policji podejmowanych na terenie gminy Leśna Podlaska na przestrzeni lat 2017-2019	85

ul. Dworcowa 9a/19
30-556 Kraków
tel. 12 39 50 665
fax. 12 427 21 41
email: biuro@oficyna-profilaktyczna.pl

